

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felolvasó szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Agrárprogram és pártegység.

Budapest, augusztus 9.

(s.) Amonnan turól, a közjogi ellenzék táborából erősen szorongatják Széll Kálmánt, hogy valljon színt a Royalban megszületett és a gönczi levélben approbált agrárius-programmal szemben. Bujkálást vetnek a miniszterelnök szemére, amiért nem siet valami módon értékre adni a közvéleménynek, hogy elfogadják-e gróf Károlyi Sándor programját, vagy nem? Azt mondják, azért bujkál, mert mihelyt színt vallana, menten kiderülne, hogy a szabadelvűpárt elvi egysége hazugság. És mert Széll Kálmán nem akarja elárulni pártjának belső kuszáltságát, tehát tévedésben hagyja az ország közvéleményét, amely zavarában nem tudja, mit gondoljon Széll Kálmánról és a gönczi programról, a szabadelvűpárttól és az agráriusokról.

Őszintén szólva, mi egy cseppet sem tapasztaltuk a közvéleménynek ezt a zavarát, amely annyira nyugtalanítja tisztelt ellenfeleinket és a szabadelvűpárt belső állapotában sem tudtunk eddig olyan veszedelmes kuszáltságot fölfedezni, amely az ellenzéki közvélemény nyugtalanságát megmagyarázná. Ellenkezésképp, úgy láttuk eddig s úgy látjuk ma is, hogy a közjogi ellenzék éppen a maga megnyugtatóására fürkészi olyan szorgosan a többség belső életét s azért igyekszik széthuzást, visszavonást belemagyarázni, hogy a maga egyenlenségeiért vizsgálatot találjon. Hanem hogy éppen a gönczi levél alkalmából látják jónak a szabadelvűpárt állítólagos belső egyenlenségét firtatni és a miniszterelnököt a politikai őszinteség hiányával gyanúsítani, ez öspenséggel nem szerencsés taktika.

Lássuk csak mindenekelőtt azt a bujkálást. Arról nem is akarunk ezuttal beszélni, hogy Széll Kálmán kormányzati vezérlevei között a nyíltság, a fenntartás és féltékenység

nélkül való őszinteség a legelső helyek egyikét foglalja el. Csak arra akarunk rámutatni, hogy ennek a kormányoknak éppen a gazdaságpolitikai programja és tevékenysége az, amely kizár minden homályt, minden félreértést. A Széll-kormány gazdaságpolitikája éppen az, amely a liberális kormányzati rendszert egy igen jellegzetes elemmel gyarapította. Ez a gazdaságpolitika az, amely szerves érintkezésben van a szociálpolitikával, amelynek az egész vonalán érvényesül a kis embereknek, a gyengéknek a védelme, amely a szociál-liberalizmus nemes tartalmával gazdagította a magyar szabadelvűséget. Ez a gazdaságpolitika nem agrárius és nem merkantilista, vagy ha úgy tetszik, mindakettő, de nemesebb értelemben. Egyenlőképpen oltalmat találhat benne a földművelés, az ipar és a kereskedelem érdekei. Ebben az értelemben egyenlően merkantilista és egyenlően agrárius; de sem az egyik, sem a másik gazdasági tényező érdekei nem jutnak benne tulsulyra a többiek rovására és ebben az értelemben épp olyan kevésbé agrárius, amilyen kevésbé merkantilista. Az ország gazdaközönsége hálásan ismeri el, hogy a mostani kormány alatt a mezőgazdaság érdekei kiveszik az államhatalom gondoskodásából azt a részt, amely őket megilleti. Am épp olyan hálásan emlegeti az ipari és kereskedelmi érdekeltség azt a nagyarányú tevékenységet, amely az iparfejlesztés terén a mostani kormány alatt megindult s azt a hatalmas erkölcsi támogatást, amelyben a kormány az iparpártolás terén való társadalmi felbuzdulást részesíti. És ha az agrarizmus az ingatlan nagytőke egyoldalú érdekeinek a felkarolását jelenti, akkor a Széll-kormány egy cseppet sem agrárius, mert alatta keletkezett egész sorozata a törvényhozási és kormányzati intézkedéseknek, amelyek a kiszegdák és a gazdasági munkások érdekeit szolgálják. Ha pedig a merkantilizmus az ingó

nagytőke hatalmi törekvése, akkor a Széll-kormány igazán nem merkantilista, mert gyár-
iparfejlesztő tevékenységével párhuzamosan halad a kisiparosok és az ipari munkások sorsának javítására irányuló intenzív munkálkodása.

A Széll-kormány gazdasági politikájának jellemzésére alig találhatunk megfelelőbb kifejezést, mint hogyha az igazság és az ország politikájának nevezzük. A gazdasági élet összes elemeinek igazságos érdekeit istápolni, a termelés összes tényezőinek összhangját megteremteni, az ellentéteket kiegyenlíteni, az összes gazdasági erőket egyensúlyba hozni, arányosan kifejleszteni és a közérdek szolgálatába állítani igyekszik. Ez a Széll-kormány gazdaságpolitikájának az uralkodó karaktere.

És ha ezzel szembeállítjuk a gönczi levélben propagált agrárius programot, első szempillantásra előtűnnek azok az ellentétek, amelyek a gróf Károlyi-féle agrár-katét a kormány gazdasági programjával szembeállítják. A Károlyi-féle program nem a békés harmóniát jelenti, hanem az osztályharcot és a disharmóniát; nem a gazdasági erők egyensúlyát, hanem a nagybirtok érdekeinek tulsulyát; nem az igazságot, hanem az összes egyéb gazdasági tényezők elnyomását egyetlenegy tényező kedvéért. Hogy csak egyet említsünk, az az adópolitika, amelyet ez a program hirdet, egyenesen az ipar és kereskedelem önkretételét jelentené. Igazságos adózásról beszél, de a harmadosztályu kereseti adó fölemelését érti alatta. A föld adóterhének könnyítését a kereskedelem és ipar adóterhének igazságtalan suiogvisításával akarja elérni. Ki tudja ezt összeegyeztetni az igazsággal? És ki tudja ezt összeegyeztetni a Széll-kormány gazdaságpolitikájával? Mikor a mostani kormány adókedvezményrel és minden lehető egyéb könnyítéssel, még szubvencióval is igyekszik az ipart fejleszteni, hogyan

T A R C A.

Egy álom története.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: **Luo Terka.**

Régi divatu házban laktak Magdáék. Az üvegezett ámbitusról lépesdőkön kellett fölmenni a hálószobákba s a Magda legkedvesebb helye az egész házban ezek a lépesők voltak. Nappal itt kötögetett valami óriásokra szabott fehér pamutpaplant — a Magda mamája mindent nagyra és bőre szeretett szabtatni — és éppen nem igen sietett a kötögetéssel. A mamája mindennap megnezte, mennyit haladt vele s aztán bosszusan válat vont.

— Ebből is akkor lesz paplan, amikor Krecsák Gyurkából király lesz.

Krecsák Gyurka félszemű és kicsit süket, kicsit háromfertályos eszű fiu volt és egész nap ott motoszatott a Magdáék udvarán. Leszedegette a hernyókat a rózsafákról, vizért ment a kutra, felsöpörte az udvart és ebből látható, hogy Gyurkából sohasem lesz király.

Magda elpirult. Mindig elpirult, ha a legkisebb korholó szóval illették is és a szemazonnal könnybe lábadt. Nagyon érzékeny kis teremtes volt. A régi, öreg szakácsnéjük gyakran mondta neki gyöngéd korholással:

— No hallja, madaram, ha magának ilyen hamar eltörök a méesese, mit csinál majd akkor, ha az egyik gyereke megszületik, a másik meghal, az ura megveri, meg ki tudná azt, hogy még mi nem érheti?

— Majd hozzátörődök mindenhez, — volt erre a mamája válasza, aki kővér, becsületes, jó

háziasszony volt, de egy kicsit nyers és közönséges gondolkodású.

Magda ellenben vékonyka volt, nagyszemű, barnahajú leánya és mindenki szépnak találta. Sem kötni, sem főzni, sem takarítani nem szeretett, azért ellent soha sem mondott és ha megparancsolták, akár fát is vágott, de magától semmit sem csinált. Ó csak olvasni szeretett, ábrándozni, versikéket irogatni és szomorkodni. Szomorkodni, ha nem is szeretett volna, muszáj volt neki; benne volt a vérében, hozzá volt nőve a lelkéhez, mint a körme az ujjaskáihoz.

— Magda, — mondta neki egyszer a mamája egy forró nyári délben, amint ebédnél ültek s a mamája éppen a sárga dinnyét vágta föl — kedves apáddal elhatároztuk, hogy férjhez adunk.

Magda előtt ez az elhatározás épp annyi volt, mintha azt parancsolták volna neki: daggaszson be tizenkét kenyeret. — Jól van — mondta s lassan szopogatta a finom sárga dinnyeszeletkét. (Egyebet se evett, mint édességet, hanem ezt olyan élvezettel ette, mint, ahogy senki más.)

A kedves apja is megszólalt:

— A Sándor bácsihoz adunk.

— Gondoltam — volt a Magda válasza s amint ajkához emelte vörösboros poharát, a szomókból két könnyesepp futott le a bor közé.

A Magda kedves apja csak mostoha apja volt neki, de jószívű öreg ember, aki szerette őt és jót akart vele s megismogatta a haját.

— No, ne pityeregj! Olyan jó dolog lesz, mint egy királynénak. Az urad aranygyűrűket fog árulni és annyi gyűrűd lesz, hogy még a maeszkád farkára is huzatsz egyet.

Magda sőhajtott.

— De miért vesz el éppen engem a Sándor bácsi?

— Miért?! — Ezt az anyja mondta s a dinnyevő kését fölemelve, a plafonra nézett. Miért?! Hát nem tudod, hogy milyen árván maradtunk mi az apád halála után? Egy garasunk se volt s így vett bennünket magához a kedves apád. És a Sándor bácsi a kedves apád legközelebb álló rokona és a kedves apád olyan jó, hogy egyikünket sem akar megrövidíteni. Érted? A vagyonnak együtt kell maradni.

Magda gépiesen intett a fejével.

— A vagyonnak együtt kell maradni...

Este eljött Sándor bácsi, aki husz évvel volt idősebb Magdánál és felhuzta a jeggyűrűt a kis leány ujjára. Két hónap múlva megvolt az esküvő és Szabó Sándor hazavitte Magdát a maga házához. A hálószobát szépen kivilágította, a falon függő két szent képet körülárgatta rózsagirlanddal s mikor becsukta maguk után az ajtót, segíteni akart Magdának a ruhája kikapcsolásánál.

Magda esodálkozva nézett rá.

— A mama szokta kikapcsolni.

Szabó elnevette magát.

— Annak vége van! A mamát most már én helyettesítem.

Magda komolyan rázogatta a fejét.

— Az nem lehet.

— Dehogynem. Sőt a kis cipőjét is én fogom lehozni.

Magda gondolkodva nézett a Szabó arcába s aztán komolyan mondta:

— Ha maga huzza le a cipőmet, akkor látni fogja a harisnyámat is, a lábamat, az alsószoknyámat, mindent.

— Mindent!... suttogta a férj kigyuladt szemekkel s át akarta ölelni Magdát. Ez iszonyattal nézett rá. A zemei kitágtultak, a kezei reszkettek s irtózatlan hátrált előle. A Szabó arc

lehet csak elképzelni is, hogy helyeselné tudná a gönczi levélnek brutálisan egyoldalú adópolitikáját? Arról nem is szólva, hogy a kormány reformtervei között szerepel az adó-reform is, még pedig a progresszivitás alapján, amelyről a gönczi orákulum bölcsen hallgat, a progresszív adó nem lévén kedves semmiféle nagytőkének, tehát az ingatlan nagytőkének sem.

Mikor ilyen világosan és félreismérhetetlenül áll előtünk a kérdés, akkor igazán csak a gyengébbek kedvéért történhetett, hogy a kormány félhivatalos szócsöve engedett a szélsőbali nógatásnak és kategorikusan elutasított minden közösséget Széll Kálmán és az immár hivatalosan proklamált agrárius program között. De jól van ez, most legalább a gyengébbek is tisztán láthatnak. És reméljük, a gyengébbek is tisztán látják immár azt a viszonyt is, amelyben a gróf Károlyi-féle program követői lehetnek a szabadalvú-párttal szemben. Ez a viszony nem lehet más, mint a föltétlen alárendelés viszonya az agrárius program hívei részéről. Egészen természetes dolog, hogy a szabadalvú-pártban más program nem érvényesülhet, mint az, amelyet a vezér hirdét s amelynek megvalósításában a párt őt követi. A gönczi választási program hívei, ha a szabadalvú-párthoz akarnak tartozni, akkor le kell mondaniuk ennek a programnak az érvényesüléséről, mert ez a program abban a pártban nem érvényesülhet. Hogy miért hirdetik mégis s hogy miért akarják mégis a szabadalvú-párt híveiként hirdetni, ez igazán az ő dolguk. Ehhez sem Széll Kálmánnak, sem a pártegységnek nincsen semmi köze.

BELFÖLD.

A gönczi levél. Néhány laptársunk ismételtén határozott nyilatkozatot sürgetett Széll Kálmántól, vajjon egyetért-e azokkal az elvekek, amelyeket gróf Károlyi Sándor gönczi nyílt levele hirdét. Erre vonatkozó feleletnek kell tartanunk a félhivatalos Magyar Nemzet mai vezetőcikkét, amely több részeiben így hangzik:

A kormányelnök a gazdasági kérdésekről úgy, mint egyéb, még oly kényes politikai kérdésekről is megmondta véleményét az országgyűlésnek és az országnak adott nagy programjában is, egyéb parlamentáris beszédekben is. Széll Kálmán harmadiklévi kormányzata alatt megcélolhatatlanul bebizonyította, hogy adott programjához ragaszkodik, annak egyetlen részén sem változtat.

vérvörös volt. Magda az ablakhoz ért s egy erős rántással örülten szakította fel a szárnyakat és kigugrott rajta.

Magda egy esztendeig feküdt betegen odahaza az anyja házában, a másik esztendőben elment Erdélybe egy néjéhez és beadta a válópéret. Az anyja kitagadta, a kedves apja haragudott rá s az ura busult utána, mert szerette s azután napirendre tért a dolga felett.

Közbe Magda kezdett embersédni és kezdett gondolkodni. — Elni kell — mondta magában s megtanult franciául. A válópére után feljött Pestre, az anyja küldött neki háromszáz forintot azzal az üzenettel, hogy: „felőle akár fel is akaszthatja magát” s ezzel neki vágott az ábrándozó, versikéket írogató Magda egy új életnek.

Nehéz volt, de ment, ahogy ment. Vett magának holmi olcsó butort, fölvetett egy szobát és elrendezkedett. Nagyon össze-vissza szoba lett ebből a „rendezkedésből.” Se füle, se farka. Volt benne egy irászat, nagyon sok virág és újra virág, sőt tányérok és csészék helyett is virágok voltak. Azután fölöltözködött szépen, egyszerűen és finomul egy fehér ruhába, a fejére nagy kalapot tett és elment egy nagy könyvkiadó-céghez, hogy adjanak neki fordítani való regényeket. Es adtak neki fordítani való regényeket. Mert szép volt, fiatal volt, egyszerű és komoly, hamar megszerették.

Es dolgozott. Egy év alatt temérdek regényt lefordított. Azután jött a másik év, később a harmadik, negyedik és Magdát már sokféle ismerték. Bejárt a szerkesztőségekbe, a könyvkiadókhöz, beszélt a férfakkal, mindig csak férfakkal, de rájuk se hederített. Ő csak álmódni akart. Nézni a holdat, esodálni a csillagokat, sirmi a költők boldogtalan szerelmeit és imádni mindazt, amit nem az emberek teremtetek. S az idő haladt. Huszonhat éves lett. Saját magán nem hagyott nyomot, alig látszott tizennyole évesnek, de az emberek kezdtek benne nem hinni. Sem-

A kormányelnök ezt a férfias és szilárd következetességét laptársunk sem fogja kétségbevonhatni. Ha tehát lojálisan és jóhiszeműen törekedett volna megismerni Széll Kálmán fellegását, megtalálhatta volna közméret nyilatkozataiban. Akkor azonban semmiesetre sem vádolhatta volna meg a politikai őszinteség hiányosságával.

Széll Kálmán programja általános, kiterjed minden kérdésre s nem ismer külön programot sem gazdasági sem egyéb ágakban. Ebben a programban mit sem lehet belemagyarázni, semmit sem lehet befoglalni, ami annak általános nagy elveivel, irányzatával, igazságaival ellenkezik ami valamely gazdasági ág exkluzívítását, vagy exkluzív fejlesztését célozza. Széll Kálmán programja liberális minden kérdésben, liberális nemcsak felekezeti kérdésekben, nemcsak a polgárok jogainak nagy kérdésekben, hanem liberális gazdasági kérdésekben is és liberálisnak fog bizonyítani akkor is, ha majd a nagy gazdasági témák napirendre kerülnek.

Ki fog tűnni akkor is, hogy ez a kormány minden gazdasági érdeket felkarol és azt a célt szolgálja, hogy a mezőgazdaság és az ipar s kereskedelem kérdéseit összhangzásban oldja meg.

Ez az álláspontja annak a kabinetnek, melynek élén Széll Kálmán áll. És ha egyes képviselők, akár írásban, akár szóban, olyan enunciaciókat tesznek, amelyekben egyes gazdasági ágak intenzív fejlesztésére és ápolására helyeznek súlyt, az ilyen nyilatkozatokat helyesen másképp megítélünk és mérlegelünk nem lehet, mint olyképpen, hogy minden politikuskak jogában van ilyen nyilatkozatokat tennie, feltéve, hogy azok a miniszterelnök programjába, mint a liberális pártja nézve egyedül mérvadó programba beleilleszkednek. Ha tehát az Országos Gazdaságügyi bizottság az ő pontjait a választóknak figyelmébe ajánlja, ha programjának propagandát csinál, ez az ő dolga, a miniszterelnök politikai programját, az ő nézeteit ez a propaganda meg nem változtathatja. Széll Kálmán szabadelvű és nemzeti politikája a nemzet egyetemének érdekeit szolgálja: ezen a programon belül kell megtalálni az érvényesülést minden hazafias törekvésnek és sohasem úgy, hogy külön érdekek egyoldalú fejlesztése által más, szintén országos érdekek károsodjanak.

Az államvasuti tisztviselők mozgalma.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, augusztus 9.

Koncepciójában és súlyában napról-napra gyarapszik az államvasuti tisztviselők mozgalma. A mai nap eseménye, hogy a zágrábi tisztviselők bizottsága egy teljesen új memorandum-tervezetet készített, melyet már meg is küldött a hatvanötös bizottságnak. A zágrábi memorandum, amelynek részletes ismertetését alább közöljük, hatalmas munka, gondos tervezéseknek széles körűtekintésével való summázása; tömördek eredeti reform, a kérdések megoldásának sok új módja, számos érdekes szemléltető táblázat, a meggyőzésnek bőséges kommentára van benne és mizedeken felül dícséretre méltó világos és magyaros szövegezés. Az akció további során jelentős szerepe lesz a zágrábi tervezetnek, amelynek mai ismertetését folytatni fogjuk. Hasonlóképpen érdemes az érdekeltek figyelmére a szegedi bizottság észrevétele is, amely néhány igen hasznos ajánlást ajánl a memorandumba és gondos kritikáját adja a terve-

zetnek. A mozgalom e két nagyértékű részletének ismertetése után az állomás-előjárók és felügyelők most keletkező akciójáról adunk hírt a következő részletes tudósításunkban.

A zágrábi memorandum-tervezet.

A zágrábi tisztviselői bizottság nagyszabású, mindenre kiterjedő memorandum-tervezetét, amely egyik legértékesebb terméke az államvasuti tisztviselők akciójának, a bizottság érdemes elnöke, Szeményi Péter Pál ellenőr a következő előterjesztés kíséretében küldte meg a hatvanötös bizottságnak:

(Az előterjesztés.)

Köszönettel vettük a memorandum-tervezetet s bár elismerjük szerzőjének érdemeit, azt oly alakban, amint jelenleg van, sajnos, meguntuk nem tehetjük. A munka időmossága, hangjának mérlegtétlensége ellen nincs semmi észrevételünk. Olyannak találjuk azonban azt, mint a szép, harmonikus, de nem elég szilárd épületet. Hozzátenni nem lehet semmit, mert megromtanók az összhangot, elvenni belőle nem lehet semmit, mert hiányossá válnék, egyes alkotó részeit pedig kicserélni nem lehet, mert idegen anyag abba be nem illeszthető s így sajnos, ha szép is az épület, nem használható, mert aligajna állná ki a lenyerve támaszkodó kritika viharát s nem is meríti ki eléggé a vasuti élet sajátosságait. Minthogy a memorandum-tervezet a t. 65-ös bizottság által előzetesen nem tárgyalott, az nem is lehet elönlaknak teljesen mezelelő, mert a vasuti szolgálat sokoldalú munkásainak érdeke annyira elágazó, hogy nincs az az emberia, aki minden tételre kihat, minden érdeket igazgatósan támogató hasonló munkát egymaga képes lenne elkészíteni. Ezreke való tekintettel a memorandum-tervezetet mi bizottságilag tárgyaljuk, megvitattunk minden egyes pontot, megállapítottuk a különböző szolgálati ágak tisztviselőinek kívánságait s megbiztunk egy 5 tagból álló szerkesztő-bizottságot azzal, hogy a tek. cím által kiküldött tervezet felhasználásával, a különböző méltányos óhajok beillesztésével készítsen egy olyan memorandum-tervezetet, amely lehetőleg képest akként tagozódjék, hogy ahhoz hozzáadni, abból elvenni, avagy egyes részeit kicserélni lehessen, hogy így az országos bizottságnak módjában álljon abból az összes vasutasok érdekeinek felkarolására, kívánságaiknak előadására s az igények jogosultságának beigazolására hivatott munkát készíteni. Ezt a tervezetet, amelyet egyúttal az üzletvezetési bizottságoknak is megküldöttünk, van szerencsénk mellékelve beterveztetni. Kérjük azt tárgyalási alapul elfogadni.

Tervezetünk tulajdonképp három részből áll és pedig:

- a) a bevezető részből, melyben általánosságban kiterjedünk a fizetések mikénti rendezésére.
- b) a szolgálati praktikákba feleendő pontokból,
- c) a záradékból, melyben kívánságaik jogosultságát indokoljuk.

Az ide mellékelte memorandum-tervezet a zágrábi üzletvezetés alá tartozó összes szolgálati ágak, nemkülönb a területünkön levő műhelyek tisztviselőinek kívánságait is tolmácsolja, csupán a mérnökök egy része nem járult hozzá az előlelelési viszonyoknak a tervezetben felvetett módon való szabályozásához s a helyett azt óhajták, hogy az V. és IV. rangfokozatokban ne 2 év, hanem 1½, a III-ik rangfokozatban pedig ne 3 év, hanem 2½ év várakozási idő vételessék fel az I-ső csoportba tartozó tisztviselők részére. Ugy, hogy az egyetemet végzettek kifogástalan

mit se tudtak róla s ezért azt mondták, hogy „ügyes.” Pedig dehogyan volt.

Egy este egy fiatal ember jött hozzá. Sápadt, sovány, komolyan látszó fiú, akit a kollégái tehetséges novellistának tartottak s Magda egy új dán regényről akart vele beszélni. Beszéltek s aztán vacsoráztak. Magda bájos, egyszerű és finom volt s a tehetséges fiú brutálisan és gazember. Rávetette magát az asszonyra. Ez a meglepetéstől védekezni sem tudott, csak bámult és vergődött, de egy félóra múlva már visszaadta a esőkökat. . . . És ez se nem tréfa, se nem hazugság. A becsületlen asszony olyan mint egy súlyos kődarab, ha vízbe vetik, azonnal elmerül: a saját sulya okozza a vesztét.

Három nap múlva elutaztak egy kis svájci faluba. A faházuk falait tele dugdoszták fenyőgalyakkal, minden zugba virágot szórtak s Magda az erkélyen a földön ülve, esőkökta a kedvesét. Ez kérdezte:

- Szeretsz ?
- Imádlak.
- Híszel bennem ?
- Mint az Istenben.
- S ha megcsallak ? ! . . .
- Meghalok.

A napjuk egy hosszú esők volt s az éjszaka a esők folytatása. Es kinyitották fejük felett az ablakot és belesuttogtak az éjszakába.

- Vártalak.
- Eljöttem.
- Legyőztél.
- Megbántad ?
- Imádlak.
- Drága kis feleségem ! . . .

Magda belesivította a párnájába s azután olyan esőbe forrt össze az ajkuk, hogy a lángjától vilgított szemük a sötétben.

Másnap elutaztak egy közeli városba s vet-

tek két karikagyűrűt. Az egyikbe azt vésették: egymásé. A másikba: mindhalálig. Bementek egy templomba s itt a férfi a Magda ujjára huzta az egyik gyűrűt; azt, amelyiken ez állt: mindhalálig. A másikat a saját ujjára huzta s így szólt:

— Esküdj meg, hogy sohasem huzod le ezt a gyűrűt az ujjadról s hogy én leszek az egyetlen férfi, akit egész életeden keresztül szeretni fogsz.

A Magda szemében mennyi mosoly tilt.

— Esküszöm.

— Mire esküszöl ?

— Amire akarod.

— A születendő gyermeked életére.

Az asszony a boldogságtól zokogva vetette le magát a templom földjére. Mikor fölkel s letröpte a könnyeit, rátette kezét a völgegye karjára.

— S te mire esküszöl, hogy hű maradsz ?

— A férfi fölényen mosolygott.

— Nekem nem kell esküdni, én hű maradok.

Magda esodálkozva hallgatott.

— S én ? ! — kérdezte.

A férfi arca elborult.

— Te könnyen adtad meg magadat, — mondta nyers őszinteséggel.

A Magda napjába folt esett s a könny nem szikkadt fel többé a szeméről; ugy ragyogott, mint a gyémánt a fátylon keresztül. Az ura nem vette észre.

— Siessünk, éljünk, — mondogatta, — nemsokára vissza kell mennünk a fővárosba.

Magda mosolygott.

— Ott is feljön a nap minden reggel. Nekem mindenütt jó melletted.

A férfi megsimogatta a kezét, de már nem azzal a gyöngédséggel, mint négy hét előtt. Magda ezt érezte. A tükörbe nézett s meghökent. Kissé megesunyult. Az arca lefogyott, a szemei beestek

szolgáltatástól esetén 16 év alatt jutnának azon fokozatba, amelyet a középiskola elvégzése utáni tanfolyamra menő, avagy azonnal vasuti szolgálatba lépők legjobb esetben 28 év múlva érhetnek csak el. Az értekezleten jelen voltak többsége a mérnökök ezen kívánságát magárára nem tette, mivel a középiskolát végzett tisztviselők legjobb esetben az érettségi vizsga letétele után 3 év múlva (miből 1 év a tanfolyamra esik) számíthat arra, hogy a legalsóbb rangfokozatba kinevezeték, tehát tervezetük szerint is csak egy évvel előbb kap 1600 korona fizetést, mint a mérnök 2000 koronnál. S midőn a középiskolai képzettségű 1800 korona fizetést kap, akkor volt iskolatársa, ha egyetemet végzett, már 2200 korona fizetésbe lép, s így az egyetemet végzett, tervezetünk szerint is már két fokkal jár allandóan a többiek előtt, ami a hosszabb tanulmányért, illetve azon szerencsés helyzetért, hogy szüleinek módjában állott őt hosszabb ideig taníttatni, elég elismerés. Ha pedig hosszabb tanulmány folytán lényeg többet is tud s az intézetnek hasznosabb szolgálatot képes teljesíteni, ezért soronkívüli előléptéssel különben is kárpótolható.

Az ide mellékelte emlékirat-tervezet alakján kívüli lényegére nézve a következőkben tér el a t. cím tervezetétől:

1. **A fizetésrendezésre nézve a főhivatalnokokra is kiterjeszkedünk**, mert ha ezeknél a javítás nem oly égető is, mint a kisebb javadalmazásuknál, tagadhatatlan, hogy illetményeik szintén nem felelnek meg a kor követelményeinek.

2. **Az előléptetésre vonatkozólag az egyetemet végzettk részére kedvezőbb előmenetelt**, illetve magasabb illetményekkel való kinevezést vettünk fel. A Kanyó-féle tervezet szerint ugyanis nevezettek részére csak 3 évi előny biztosított a velők egyidejűleg kinevezett középiskolát végzettkkel szemben. Ezt kevésnek tartjuk, mert a középiskola elvégzése után az alkalmazott rendszerint már 3 év múlva nyerhet hivatalnoki kinevezést, s így az abban az esetben, ha 4 évi egyetemet végzett volna, csak 1 évet nyerne, mi az egyetemi tanulmányért nem elég kárpótlás. Különben tekintettel arra, hogy az egyetemet végzettk eddig is két fokkal magasabb fizetéssel nevezettek ki a többieknél, ezen különbséget jövőben elejteni nem lehet.

3. **A kezelőtisztviselői kifejezés** már a lapokban is hangoztatott sok félreértésre szolgáltatott okot, ezen félreértések elkerülése céljából a **középiskolai végzettséggel nem bíró tisztviselők kifejezést** használjuk, s ezért részükre is móltányosabb, kedvezőbb előmenetelt kérünk.

4. **A szolgálati pragmatikába felveendő a)–b) pontokat** megváltoztattuk, illetve új pontokkal kiegészítettük.

(Az új memorandum.)

A zágrábi memorandum-tervezet bevezetésében az érdemtelenségre visszamaradt tisztviselők helyzetén való javítást még a jelen költségvetés keretében kéri. A kezdőfizetések megállapítását 1600 koronában, az előléptetési módozatoknak pedig olyan megváltoztatás-

s a vele egykoru fiatal ember tréfásan huzta végig az ujját a szeméin.

— Te öreg asszony . . .
Csak tréfa volt, de olyan tréfa, mint egy bizonyos erdei virágnak a levele, amelyről fejletlen korában azt hinné az ember, hogy virág, pedig az is csak levél.

Ezután sokszor sirt a legszerelmesebb ölelések között is, de ha leesőkolta a férfi a könyveit, ismét mosolygott. Hanem azért mégis-mégis ősz volt, bueszkodott a lelke a boldogságtól s a férfit sokszor találta magába mélyedve. A szerelmes asszony szíve mindent megérez és mindent kitalál. Zokogva borult le az erkély párnáira. S a férfi hagyta őt sirni. Csodálatosan szép éjszaka borult rájuk, a nagy fényőhgyek szeliden folyódtak egymáshoz a hold fényében s a hegyi folyó dörögve futott végig a hegyek szakadékein. Az asszony lelke örületesen fájt. Zokogás szorongatta a torkát s hogy ne sirjon, beszélni próbált.

— Hagyjunk itt valami emléket magunk után. Valami írást, eldugva . . .

— Jó. Hozz papírt.
Magda előhozta a papírt, gyertyát gyújtott s a párja írta:

Itt lakott két ember, akik nagyon szerették egymást, házasok voltak és mégsem voltak azok. Templomban esküdtek egymásnak hűségeket, oltár előtt esereleket gyűrűt, vajjon kik lehetetek? . . .

A Magda szeme előtt táncoltak a betűk s hirtelen kiragadva a tollat a férfi kezéből, ezt írta még hozzá:

S vajjon vissza fognak-e ide térni?
A férfi válla összerendezt s nem felelt. De-nevérek ropkodtek a fejük fölött és mérföldekre nem hallatszott egyéb hang, mint a folyó haragos mormolása. Magda egy titkos mozdulattal intett a víz felé:
— En visszatérek . . .

sát kéri, hogy a tisztviselők 30 éves korukban 2200 korona, 40–50 éves korukban 3200–4000 korona s nyugalmoba vonulásuk idején 4400 korona fizetést élvezhessenek. (A felsőbb tanulmányokat végzett tisztviselők számára kedvezőbb dotációt kér a memorandum.) Az alapfizetés felemelésének s az előléptetés viszonyainak szabályozása mellett a jogegyenlőség alapján álló szolgálati pragmatika életbeléptetését sürgeti a zágrábi memorandum.

A jelenlegi érvényes hivatalnoki illetménytáblázatban a fizetéseket — ugymond a memorandum — a következőképp kérjük megváltoztatni:

A régi illetménytáblázat.

Rang-fokozat	Fizetés osztály	Fizetés	Buda-pesti				Költségvetési állomány	Napidíj
			I	a	k	b		
I.	1	8000						
	2	7200	—	1600	—	240	16	
	3	6400						
II.	1	5600						
	2	5000	—	1200	800	200	12	
	3	4400						
III.	1	4000						
	2	3600	—	1000	600	160	10	
	3	3200						
IV.	1	2800						
	2	2600	—	800	500	120	8	
	3	2400						
V.	1	2200						
	2	2000	700	600	400	100	6	
	3	1800						
VI.	1	1600						
	2	1400	600	400	300	80	6	
	3	1200						

Az új illetménytáblázat.

Rang-fokozat	Fizetés osztály	Fizetés	Buda-pesti				Költségvetési állomány	Napidíj
			I	a	k	b		
I.	1	9600						
	2	8400	—	2000	—	300	20	
	3	7200						
II.	1	6400						
	2	5600	—	1600	1000	240	16	
	3	5000						
III.	1	4400						
	2	4000	—	1200	800	200	12	
	3	3600						
IV.	1	3200						
	2	3000	—	1000	600	160	10	
	3	2800						
V.	1	2600						
	2	2400	900	800	500	120	9	
	3	2200						
VI.	1	2000						
	2	1800	700	600	400	100	8	
	3	1600						

A III–IV. rangfokozatu tisztviselők el nem odázható fizetés rendezését a jelenlegi költségvetés keretén belül kérjük életbeléptetni, de sürős javítást kérjük a magasabb rangfokozatu tisztviselők fizetésének is, mert habár azonnali javítást lényeg a kisebb fizetésű hivatalnokok javadalmazása igényel is. Késégtelen, hogy az I. és II. rangfokozatba tartozó, sőt a táblázatban kívül álló legmagasabb tisztviselőink sem részesülnek oly javadalmazásban, hogy az a kar és társadalmi állásuk követelje kötelezettségeikkel arányban állana.

Az 1901. évi megszabás szerint rendszeresítve van

a III-ik rangfokozatban	534 állás,
a IV-ik	1311 "
a V-ik	2073 "
a VI-ik	1446 "

Osszesen tehát 5364 állás,

amely első sorban fizetésjavításra szorul. Ami a fizetésfelemelést 1—1 állásra 500 koronával véve 2 682.000 korona többletköltséget okozna. Tehát a hivatalnoki fizetésekre és lakpénzre jelenleg előirányzott 16,224.300 korona évi összegnek körülbelül 15%-át s az államvasutak 1901. évi 162.074.980 korona kiadás előirányzatának alig 11%-át teszi.

Bátran állíthatjuk, hogy ezen többletkiadás az esetben, ha a tisztviselők jövője feletti kétségbeesítő helyzet eloszlik s mindenki teljes odaadással fogja erejét a vasutintézmény szolgálatának szentelni, más-hol elérendő megtakarításokban, nemkülönben a bevételek fokozásában bőven leedeztet fog találni.

Alázattal kérjük a szolgálati pragmatikába azon kívül a fontos megállapítást tenni, hogy kifogástalan szolgáltatással mellett miként történjék a tisztviselők kinevezése és előléptetése. Nevezetesen, hogy a vasutal érvényesíthető felsőbb tanulmányokat végzettk (mérnöki jog- és államtudományi oklevéllel bírók) 2000 korona fizetéssel, a középiskolát végzett és megfelelő szakvizsgákat tett alkalmazottak a gyakorlati kiképzés után 1600 korona évi fizetéssel neveztessek ki és kielégítő szolgálat, valamint kifogástalan magatartás mellett rendes időközökben rendszeren és feltétlenül előléptessenek.

A felsőbb és legfelsőbb fokú vezetésnek e mellett módjában álland a kiváló érdemet, kitünős szakismeretet vagy különös képzettséget gyorsabb előléptetésben is részesíteni; egy bizonyos fokig azonban mindenkinek lehetővé kellene tenni az akadálytalan haladást. Legyen tehát biztosítva az első és második csoportbeli tisztviselőknél, hogy a III., a harmadik csoportbelieknek pedig, hogy a IV. fizetési osztályig bezárólag, tekintet nélkül mindenkor állásukra, kielégítő szolgálat és kifogástalan magatartás esetén

rendszen és feltétlenül előléptessenek. Az első és második csoportbeli tisztviselőknél magasabb osztályba való kinevezése a szakzerű minősültségen kívül továbbra is az érdemességétől és a magasabb szolgálati állásra való alkalmazhatóságától, illetőleg a teljes erkölcsi, szellemi és testi alkalmazhatóságától tétessék függővé.

A tervezet ezután új hivatalnoki címzéseket hoz javaslatba és a szabadságidő szabályozását kéri. Kimondást kéri annak is, hogy az államvasutak tisztí létszámába az V. rangfokozat 3. osztályával (2200 K. fizetés) magasabb állásokba közvetlen kinevezések (a más vállalatokból való átvétel ellen szól ez) ne történjenek. A reaktívált tisztviselők kinevezési ügye után az egyenruha és a helyettesítés kérdésében tessz javaslatokat — ezeket legközelebb ismertetjük — a memorandum. Nagyon érdekes pontja a tervezetnek a következő:

A szolgálati táblázatból az alkalmazott vallása, nemkülönben az annak kitüntetésére szolgáló rovat, hogy ki ajánlotta, el volna hagyandó. A válláselekezetnek a szabad magyar államban megkülönböztető szerepe ugy sem lehet; az pedig, hogy ki ajánlotta, a tisztviselők egyéni értékeinek megítélésénél irányadóul ugy sem szolgálhat. Mindenki bizonyítványai mellett használhatósága, szolgálati hűsége által ajánlja önmagát s *birátságosan meg érdemei a vallására való tekintet nélkül.*

A fegyelmi hatóság reormálása után a nyugdíjalapszabályok megváltoztatásáról szól a tervezet. Pontos javaslat, hogy: „Személyzeti ügyekben mindenkor személyügyi bizottság döntsön.”

Magas nivón álló, világos megokolás követi a reformjavaslatokat, folytatólag fogják ezeket ismertetni a kommentárral együtt. Egyik kiemelkedő pontja még a tervezetnek az a szomorú pont, amelyet az előléptetések ügyében statisztikai adatokkal vázol. A lakbérviszonyok megállapításában is jelentős javaslatokat tesz a tervezet, amelynek a befejező sorai így hangzanak:

Hisszük, hogy akkor, amikor a magánvállalatok tisztviselői szolgálati viszonyaiknak, illetőleg jelentős jogaiknak törvényes megállapításához állnak közel, *mi sem fogunk kimaradni a pragmatika áldásos eredményeiből*

Midőn ezen legalázatosabb kérelmeinket tartalmazó emlékiratot nagyméltóságú miniszter ur kezébe letenni bátorkodunk, ugyanakkor letettük 5.539 hivatalnok, 10.283 altiszt és 18.223 szolga, egy móltányos elbárára érdemes nagy testület sorsa feletti döntést. Meg vagyunk győződve, hogy igazaink meghallgatása után nagyméltóságod bőlesesleg módot fog találni arra, hogy e hazafias testület sorsán a kellő mértékben vagy legalább mérsékelt kívánságaink szerint segítve legyen.

A szegedi javaslatok.

A szegedi gyűlésvezetőség tizenötös bizottsága 6-ikán tartott gyűlésének határozatairól jegyzőkönyvben értesíti a hatvanötös bizottságot. Az értekezleten jelen voltak: Rév Lajos elnök, Trifunácz Miló alelnök, Mensáros Zoltán előadó, Láczy Jenő jegyző, Vámos Armin, Rádóczy Lajos, Kelecsényi Hugó, Roboz Lipót, Spányi Ernő. A gyűlésen való meg nem jelenését táviratilag kimenté: Strausz Farkas Eszékéről. Képviselte magát a góeponi bizottságok közül: a szegedi üzletvezetőség 25-ös bizottsága, Szeged, Zombor, Orsova, Eszék, Vinkovcse és Nagy-Beeskerek góeponi bizottsága.

Az értekezlet a memorandum-tervezetre vonatkozólag így határozott:

A memorandum-tervezetet általában véve, különösen pedig szerkezeténél és irányánál fogva nem tartjuk oly színvonalon állónak, hogy az a kitűzött magasztos célt a többségek előtt méltóan képviselhesse. Nem tartjuk pedig a tervezetet ily alakban elfogadhatónak azért sem, mert a gondolatmeneteket tekintve, sok helyen minden átmenet nélkül, helyenkint érthetetlen, szövegezése pedig idegenszerű. *Kiváncsosságnak tartjuk emélfogva, hogy az a magasztos cél elérése érdekében — nagy erkölcsi testületünkhez méltóan — átdolgoztassék.*

A tervezetben javaslatba hozott pontokhoz többek között a következő javaslatokat tette a szegedi értekezlet:

A fizetésrendezésnél azt akarjuk elérni, hogy az I. rangfokozat 1. és 2. osztályát kivéve, minden fizetési osztály 400 koronával magasabb legyen; az I. rangfokozat 2. osztálya csupán 200 koronával legyen magasabb az eddigiénél, míg az I. rangfokozat 1. osztálya változatlanul maradjon. Ez által a memorandum-tervezetben foglalt személyi pótlékok önként eslelnének. Az I. rangfokozat 2. osztályát 7400 koronára tettük azért, hogy a magasabb fizetési osztályba való előlépés esetén 600 korona előléptetési különbözet mutatkozzék, mert hiszen a tervezet szerint a legmagasabb fizetési osztályban az előlépési különbözet csak 400 korona volna.

A lakbéréket az állami tisztviselők részére fennálló és az 1893. évi IV. t.-c.-kel szabályozott kategóriák szerint osztályoztuk ugy, hogy a budapesti lakbérhez a mai illetményszabályzatnak megfelelőleg — Fiumét is felvettük. A lakbércek ezek szerint 100—200 koronával emelkedének, azonban — ezen magasabb lakbércek a megfelelő katonai lakbérceken még mindig alól maradnak.

A napidíjaknak a tervezetben foglalt felemelésétől csak annyiban térünk el, amennyiben a VI. rang-

fokozatban a jelenlegi 6 korona megtartásával az V. rangfokozatban tervezett 9 koronát 8 koronára szállítottuk le, amely megfelel a 2. fokozatban javasolt ugynevezett mai központi lakberek arányának; mindamellett a memorandum-tervezetben foglalt ama javaslat fenntartásával, hogy a napidíjak az állami tisztviselők napidíjainak felszámítási módzata szerint, vagyis minden megkezdett nap után felszámíthatók legyenek.

Az előléptetési várakozási időket három csoportba (A, B, C) osztottuk, a szerint, amint az alkalmazottak A) egyetemi, B) középiskolai, C) alsóbb fokú képzettséggel bírnak.

Az előléptetéseket az A) csoportbeliek részére a II. rangfokozat 1. osztályáig; — a B) csoportbeliek részére a IV. rangfokozat 1-ső osztályáig; a C) csoportbeliek részére pedig az V. rangfokozat 1-ső osztályáig kívánjuk biztosítani és pedig olyképpen, hogy az ekként elért legmagasabb fizetési osztályon felül senkinek se legyen igénye magasabb fizetési osztályba jutni, ha csak öt kiváló képzettsége, szakismerete, vagy érdemei a többség előtt arra nem képesítik; míg a C) csoportbeliekre nézve az V. rangfokozat 1. fizetési osztálya az előmeneteire határpontot képez.

Ha azonban az A) csoportbeliek a II. rangfokozat 1-ső fizetési osztályában avagy a B) csoportbeliek a IV. rangfokozat 1-ső fizetési osztályában (mint a meddig előléptetésiük biztosított) teljes öt évig maradnának, úgy az előbbiekre részére minden betöltött év után öt év után évenként 600 korona, az utóbbiak részére pedig 200 korona, mint ötéves korpótlék folyósítandó. Ha azonban a B) csoportbeliek közül bárki a IV. rangfokozat 1-ső osztályából a III. rangfokozat 3. osztályába kinevezeték, úgy annak előléptetési igénye ezen rangfokozatban ismét biztosított. A III. rangfokozatból a II.-ba és innen az 1-ső rangfokozatba, (amely rangfokozatban az előléptetés ismét biztosítva van), csakis akkor juthat ha a többség öt év után kinevezés által érdemesíti. Mindazonáltal a B) csoportbeliekre úgy a III. rangfokozat 1-ső osztályában, mint a II. rangfokozat 1-ső osztályában is elő nem léptetés esetén az esedékes 400, illetve 600 korona ötéves korpótlékok illetik meg.

A korpótlékok nyugdíjigénybe nem számíthatók be s azoknak élvezetében az illető csak addig hagyható meg, míg magasabb rangfokozatba ki nem nevezeték.

Az előléptetési várakozási idők a magasabb iskolai képzettségek arányában állapítottak ugyan meg, de azért az A) csoportbeliekre nézve még mindig nem oly kedvezően, mint azt a cs. kir. szab. déli vasúttársaságnak a memorandum-tervezetében ismeretelt illetménytáblázat az egyetemi képzettséggel bírók részére biztosít; mert míg például javaslatunk szerint egy A) csoportbeli 10 évi szolgálat után csak 2400 korona fizetéshez jut, addig a déli vasútnál hasonló képzettségű egyén már 9¹/₂ év után 2800 koronát, vagyis 400 koronával több fizetést ér el, holott a B) csoportbeliek 18 év után, vagyis már félvéval hamarabb jutnak ugyanazon 2800 korona fizetéshez, mint a déli vasút hasonló képzettségű alkalmazottai.

Javasoljuk, hogy a *fejelembi bizottságok* határozatai elsőok határozat erejével bírnak és hogy az igazgatóság kebelől minden naptári évre egy külön, ugynevezett *fejelembi fejelembi bizottság* nevezessék ki mely úgy az igazgatóság, mint az üzletvezetőség fejelembi bizottságainak a vádolt által megtelebbezett határozatai felet végérvényesen döntsön. Továbbá legyen megengedve, hogy a vádolt beidéztes esetén illetés üzletvezetőségének, vagy ha igazgatósági közeg, akkor igazgatóságának kebelől védőt hozhasson magával a fejelembi bizottság elé.

Ahhoz, hogy az *altiszteknél a legkisebb napidíj* 4 korona legyen. hozzájárulunk.

Javasoljuk, hogy a *fennálló nyugdíjszabályok érintetlenül maradjanak* mert éppen a személyzet érdekében nem tartjuk kívánatosnak, hogy akkor, amiód az előléptetési várakozási idő már biztosított, a személyzet elől ellessék az előléptetési és korpótlék-igények élvezetétől.

A bizottság elhatározta, hogy a memorandum-tervezet egészintessék ki oly módon, hogy az esetben, ha az *egyenruha szalónkéssé nem létezik*, úgy az egyenruha első beszerzésére 120 korona beszerzési illeték és 60 korona *egyenruha-fenntartási évi pótlék* folyósíttassék.

Bihari Dávid javasolja, hogy minden olyan *refakcia megvonásával lehetne a vasút*, tehát az állam jövedelmét fokozni, melyből sem az állam, mint közgazdasági tényező, sem pedig a termelő, mint a nemzet vagyonának részese, akár direkt, akár indirekt hasznot nem húz. A bizottság eszmecseréi után ezen tényre a többségnek figyelmét a memorandumban lehetőleg a tenni szöveg teljes idézésével felhívni határozta. Az elnök az ügykezelés egyszerűsítését tartja rendkívül fontosnak a kiadások apasztatára. A bizottság ezt is javasolja a memorandumban felveendőnek.

Végül az elnök javaslatára ajánlják, hogy kifejezésre jussan a memorandumban, hogy a fizetésrendezést és az új pragmatikát 1902. évi január 1-től minden esetre kéri a tisztviselők.

Az állomás-előjárók és felvigyázók.

Az állomás-előjárók és felvigyázók figyelemre méltó megokolással bizonyítják, hogy a tisztviselők akciója — a méltányosság alapján — az ő státuszukra is kiterjeszhető. Derék, munkás és képzett emberek kérését juttatjuk a következőkben az államasvati tisztviselők mozgalmának vezetőiségéhez. Gondos körültekintéssel intézkedjen a tisztviselők mozgalmukat,

bizonyára alapos megfontolás tárgyává teszik és igazságos elbírálásban részesítik az állomás-előjárók és felvigyázóknak következőkben vázolt, az orvoslásra nagyon megérett és mindenképpen jogos alapu ügyét:

Állomás előjárók és felvigyázók mozgalmá. A hivatalnoki mozgalmál az irodatisztek, kiknek 90%-a 4-7 középosztályu iskolai képzettséggel bír, ugyan olyan jogokat kérnek mint a hivatalnokok, dacára, hogy semmi néven nevezendő szakképzettségük nincs. De hát ők bent vannak a hivatalnoki fokozatban — hogy miért azt a jó Isten tudja — így a hivatalnoki szervezetnek ellent mondhatnak. De van az altisztikarnak egy osztálya az állomás-előjárók és állomás-felvigyázók, kiknek igen nagy része 4-7 középosztályról szóló bizonyítványval, táviradi, forgalmi, kereskedelmi és állomás-vezetői szak-izgákkal bír, mégis úgy vannak fizetve, mint azok, akik sem iskolai, sem pedig szakkvalifikációval nem bírnak.

Nem érdemelnek-e meg azok az altisztek, akik a három szakvizsga mellett ugyanazon iskolai képzettséggel bírnak, mint az irodatisztek s ugyanazon szolgálatot végzik mint a hivatalnokok, azt az elismerést, hogy kezdő fizetésük 1200 korona legyen és az altisztek közül kivételesen? Milyen szép például a postai beosztás. Ott vannak tisztik, segéd tisztik, altisztek és szolgák. Miért ne lehetne ez így a vasútnál is? A postánál a segédiszt ugyanazon teendőket végzi mint a tiszt, csupan kevesebb, de legalább is négy középosztályt végzett. Így van az a vasútnál is. Az állomás-előjárók és a forgalmi szolgálathoz beosztott állomás-felvigyázók ugyanazon szolgálatot végzik s ugyanazon szakképzettséggel bírnak mint a forgalmi hivatalnokok, csupan kevesebb iskolai képzettségük van és mégis altisztek. Már pedig a vasuti szolgálatnál altiszt lehet az is, aki semmi iskolát sem járt, csupan irni és olvasni tudjon, de az sem lehet más, akinek 4-7 osztálya van, fizetésük pedig mmdegy.

Sajnos, hogy a hivatalnoki mozgalmát vezető urak ezzel nem törődnek, pedig nagyon jól ismerik visszas helyzetünket. Hogy állásunk terdeségét igazoljuk, csak egy példát említnék. Egy vonatvezető, ki például 700 forint fizetéses főkalausz, az állomásba való érkezésnél tartozik a forgalmi szolgálattevő rendelkezését teljesíteni. Ezen szolgálattevő azonban egy állomás-felvigyázó-gyakornok, ki rangban jóval a főkalausz alatt áll. Tehát nem sértő e ez a főkalauszra, ha neki egy gyakornok — aki még csak nem is kinevezett altiszt — rendelkezék? Míg azon esetben ha a forgalmi szolgálatot teljesítő altiszteket magasabb rangfokozatba például segéd tisztiké emelnék, ilyesmi nem fordulhatna elő. A 600 firt kezdő fizetést pedig nemcsak szolgálatunknál, hanem azon oknál fogva is megérdemeljük mivel a hivatalnokok 800 firt kezdő fizetést kérnek, kikkel egyenlő szolgálatot végzünk, az összes altisztek pedig tekintet nélkül szolgálatukra 520 forint minimális fizetést nyerneik. Hogy pedig egyéb altiszteknél magasabb fizetés érdemelünk, senki sem tagadhatja.

Fentiek alapján kérjük a hivatalnoki bizottságot, hogy jelen mozgalmunknál ne hagyjanak magunkra. hanem az állomás-előjárók és felvigyázók ügyét is vitassák meg s ha kérelmünket jogosnak vélik — mely ellen kétségünk nem lehet — úgy vegyék ezt is programjukba s ne szigeteljék el magukat, hiszen külszolgálatunk egy és ugyanaz.

Több állomás-előjáró és felvigyázó.

A Budapesti Napló tegnapi számában szólaft fel legelőbb ebben az ügyben egy állomás-előjáró. Ezt a kezdeményezést kommentálja a következő levél:

A Budapesti Napló mai számában egy állomás-előjáró panaszát olvastam Bizony szomorú igazság ez a panaszos levél.

Adósság ölmóként nehezedik a szegény földi párára, mily reitendő gondot és fájdalmas érzést okoz az adósság, — s mi, fájdalom, vasuti tisztviselők a lehető legszomorubb helyzetben, óriás mértékben nyugdíjuk a nyomasztó adósság terhét — az okokat, melyek ezt a tarthatatlan és türelmetlen állapotot előidézték, nem akarom e helyen letegetni, majd lesz arra még idő, hely és alkalom csak a végeredmény retentetessége s a tenetetéség lebegnek előttem, ha rá gondolok. A M. A. V. tisztviselők 80% a tökéletesen el van adóssodva s mindnyáan oly iorrón szerető hitelező karok közé kerüdtünk, amelyek öleléséből még talán pénzzel sem tudunk szép szerivel megszabadulni. Azok a sok egyletek, szövetkezetek (korlátlan és korlátozott felelősséggel) oly barátságosan fogadják a delikvenst, hogy a frissen belépő tapasztalatlan tag mindentürrőzt lát ha belép hivatalunkba, — aztán nem kell egyéb csak kezese, meg életbiztosítási kötvény s megvan a pénz 72 vagy 144 havi részletre, a legjobb és legszebb fizetési föltételek mellett s aztán adnak is egész egy évi fizetési összeg erejéig — s ha kajóssz a pénzzel — Lasciate ogni speranza.

Mélyen tisztelt uraim, akik e sorokat olvassák, vegyétek tudomásul, hogy hiába javítják a mi fizetésünket addig, amíg a biztos megélhetési legcsekélyebb összeget a mostani alapon nem tisztázzuk rajtunk e adóssodottokan, már a javítás nem sokat fog jogni, első sorban tehát helyesen jegyzi meg a tisztelt állomás-előjáró ur az adósságoktól kellene megszabadulni s aztán a mai kevés, de biztos alapra építeni a jövőt. Szerény nézetem szerint csak így lehetne a dolgon segíteni mert meglátják, hogy addig míg a megélhetési minimum biztosítva nincsen, nincs bizottsítva a jövő sem.

Budapest, augusztus 9.

Egy a sok közül.

KÜLFÖLD.

A német csatornájavaslat. A német csatornájavaslat sorsára egy látszik befolyással lesznek az osztrák és magyar csatornatervek. Másként nem tudnók magyarázatát adni a német csatornájavaslat leg-hatalmasabb ellenzője, gróf Kanitz cikksorozatának, amely a *Kreuzzeitungban* folyt. A cikksorozat végén a következőket írja gróf Kanitz:

Kívánatos, hogy úgy az osztrák, mint a magyar csatornázó terveket, a fennálló technikai nehézségek mellett is végrehajtsák. De a porosz kormány is be fogja bizonyítani előzékenységét azáltal, hogy az Oderát az osztrák határig, vagyis Oderbergig hajózhatóvá teszi, hogy így folytatása lehessen a Duna-Odera csatornának. Az osztrák kormány már kifejezést is adott reményének, hogy Poroszország ebben a dologban nem fog nehézségeket támasztani. A porosz kormány a legutóbb közzétett tervek szerint a Berlin-től keletre levő csatornának négyszáz tonnás hajók részére akarja készíteni, míg az osztrák és magyar csatornának hatszáz tonnás hajók is járhatnak majd, ily körülmények között talán helyes volna, ha az Odera is úgy szabályozná, hogy hatszáz tonnás hajók járhasanak rajta, mert így jobb összeköttetésünk lenne Béccsel és Budapesttel.

Grosz-bolgár ölelkezés. Szép frázisok hangzottak el tegnap Szófiában azon a banketten, amelyet a főváros helyőrségének tisztúkra rendezett *Hildebrand* orosz tengernagy tisztelére. A hivatalos Bulgáriát *Karavodov* miniszterelnök és *Paprikov* hadügy-miniszter képviselte. A tősztok során *Hildebrand* azt az állítást kockáztatta meg, hogy egy napon a bolgár flottát az oroszok oldalán fogja látni. Ma az altengernagy a *Szinope* cirkálón a főbb miniszterek, főbb tisztik és tisztviselők látogatását fogadta.

Szófia, augusztus 9.

A várnai helyőrség tisztjei tegnap *Hildebrand* altengernagy és az orosz tisztik tisztelére bált rendeztek. Ma Várnának az oroszok által történt felszabadításának évtorulója alkalmából a székesgyházban tedeumot celebráltak. Melyen *Hildebrand* altengernagy, a miniszterek főméltóságok az orosz és bolgár tisztik és nagy közönség voltak jelen. Ezután diszszemle volt a helyőrség és az orosz tengerész-katonák egy különiménye lelett. A csapatok eivonultak az altengernagy előtt. Ma este az altengernagy a minisztereknek, főméltóságoknak és a bolgár tiszteknek ebédet ad a *Sinope* páncélos hajón. Az orosz hajóraj ma éjjel Burgasba megy.

A filippinók folytatják a harcot. *Aguinaldót*, a filippinók ravasz vezérét, áruállal és cselvetéssel kézrekerítették az amerikaiak s akkor az Unió bizonyosra vette, hogy most már vége a harcnak, miután a filippinók szabadságharcának lelke, *Aguinaldo*, fogságba jutott. Az amerikaiak azonban családokat reményükben, mert a Filippin-szigeteknek Hongkongban székelő bizottsága, amely a külföldön csinált propagandát a szigetek függetlensége érdekében, *Malvart* nevezte ki *Aguinaldo* utódjává és megbízta az új vezért, hogy a háborút folytassa. *Malvar*, hír szerint, annyira el van látva fegyverrel és municióval, hogy a háborút még évekig folytathatja a szigetek megközelíthetetlen rengetegekben.

Az albániai perpatvar. Ausztria-Magyarország és Olaszország félhivatalos lapjai jelentéketlen incidensnek minősítik az olaszok albániai terjeszkedését és a két ország hadihajóinak megjelenését az albániai vizeken. Lehet, hogy igazuk van. A kérdést mégsem lehet teljesen ignorálni, nem pedig azért, mert Olaszországban széleskörű „albán akciót” indított a sajtó, úgy hogy Albániát és a hozzá fűzött aspirációkat nyíltan és sűrűn emlegetik ma egész Itáliában. Előljár az akcióban a római *Popolo Romano*, amely a többi közt a következőket írja:

Az osztrák-magyar hadihajóknak Albánia vizeire való kiküldése bizonyítja, hogy Ausztria-Magyarország és Olaszország eddigi jó viszonyába *bizalmatlanság* vegyült. A dolog annál komolyabb, mert a kormányval barátságos viszonyban lévő lapok nyíltan új irányról beszélnek.

Ehhez a komünikéhez a következőket jegyzi meg az olasz félhivatalos táviró: A *Popolo Romano* erősen ellenzékli s van oka rá, hogy így írjon. Irányadó körülmények ezeket az inszinuációkat megbotránkózással utasítják vissza s kijelentik, hogy egy szó sem igaz az egészből. Olaszország politikája a Balkánon is a régi irányban mozog tovább. Bármit mondanak is ellene, Béccben nagyon jól tudják, hogy így áll a dolog.

A trieszi *Piccolo* beszélgetést közöl egy előkelő epiruszi szerzetes pappal, aki az az albán helyzetéről nyilatkozott s összehasonlítást tett Ausztria-Magyarország

és Olaszország befolyása között Albániában. A helyzet szerinte az, hogy a partvidék Durazzótól északra és egy darabon délre is, továbbá a partvidék mögött lévő terület teljesen Ausztria-Magyarország befolyása alatt áll. Ennek a nagyobb résznek kereskedelme csaknem kizárólag Ausztria-Magyarország felé gravitál s Olaszországnak ott egyáltalán nincsen keresni valója. A kapzsi albánokra nézve egyedül saját érdekük az irányadó s ez az érdek Ausztria-Magyarországra utalja őket. A Valonan körül fekvő kisebb rész Olaszország befolyása alatt áll. Az epiruszi pap kijelentése szerint Olaszországnak jelenlegi energikus föllépését annak kell tulajdonítani, hogy Olaszországnak befolyása ezen a kis területen is veszedelemben van Ausztria-Magyarország befolyásának terjedése következtében.

HIREK.

Könyöradományok.

Ma este az egyik könyvomat tömeges gyászhiert jelent az újságoknak. Egy foglalkozási ág halt meg: a könyöradomány-gyűjtők alól huzta ki a gyékényt a belügyminiszter legújabb rendelete. A miniszter ugyanis szigorúan meghagyta a hatóságoknak, hogy könyöradományok gyűjtésére engedélyt csak a logritikább esetben, csak kifogástalan erkölcsű embereknek és csak hitelesen igazolt könyörületos célra adjanak. A könyöradomány-gyűjtés tehát, mint rendes foglalkozás, ezennel meghalt. S azt a keresztet, amit ők jelentettek a társadalom hátán, tegyük illő meghatótsággal a nevük mellé. Nyugodjanak békeben.

Kik voltak a könyöradomány-gyűjtők? Milyenek voltak? Hol éltek és virágoztak? Hogyan és miből?

Talán fölösleges is részletes természetrajzukat megírni. Nincs ember, akinek utjába több is ne akadt volna a fajtájukból. A fővárosban és a vidéken, otthon és a vendéglőben, mindenütt felbukkant egy-egy nagyon komoly vagy ellenkezőleg, botrányosan fidélis ur, aki a célhoz illő komorsággal vagy vidámsággal bontott ki az ember előtt egy ivet, melyet egészen üresnek soha senki se látott. Mert az első öt vagy hat nevet (igen jó hangzású), csábitóan magas adománnyal mindig a gyűjtő irta az ivre. Nekem, neked és neki, mindnyájunknak csak az volt a kötelességünk, hogy ne csufítsuk el az ivet. Lehetőleg csinos és kerek özszeget kellett az ivre jegyeznünk. Ami pedig a kérdezősködést illeti, hogy kinek, mi célra adakozunk, arra vetemedni legalább is indiskréció volt. Uriember aláír, fizet és nem kérdez. De ha véletlenül az ember még sem volt uriember és kérdezősködött, hát kapott választ, amitől ugyan aligha lett bölcsebb. A gyűjtő odahajolt a füléhez és titokzatosan sugta:

— Nagyon jó pajtásnak... Tönkrement szegény...

Vagy:
— Egy özvegyasszony, akit az egyetlen fia koplalni hagy. Rongyos cipőben hagyja jární. Hiszen olyan komisz gyerekek vannak a világon!

Vagy:
— Egy közös barátunk kötötte a lelkemre, hogy sarcoljalak meg benneteket. Nagyon istenes célra.

De mért folytassam a mindig diskrét célok vázolását? Gyűjtötték, diskrétan, biztosan, állandóan. S voltak köztük — ilyenek inkább a vidéken — akik humorosan vették a dolgot. Nem is röstelték sejtetni, hogy saját jótékony céljukra gyűjtenek könyöradományokat. Ezek igen elmes, kedves pajtások voltak s keresztkérdésen se jöttek zavarba. Egészen úgy argumentáltak, mint a néhai *sparmeister*, hogy miért is viseli a legfuresább kalapokat. Ha odahaza kérdezték tőlük: „ugyan hogy adhatod magad ilyen dologra?” — azt felelték: *hiszen itt engem mindenki ismer!* Ha meg idegen városban próbálták letorkolni: „hát itt se röstelled?” — akkor

meg azt mondták a legártatlanabb arccal: „hiszen itt engem senki sem ismer!” Szóval: nem jöttek ők zavarba soha és sehol. Eltek, hogy gyűjtsenek és gyűjtöttek, hogy éljenek. Nagyon ismert alakok voltak, ha népszerűséggel megrálgalmazni nem is illenék őket.

Aztán voltak igazi színésztalentumok. Akik megható szomorúsággal, igazi temető-arccal tudtak gyűjteni. Ezek egészen ismeretlen urakhoz, hölgyekhez, klubokhoz és társaságokhoz is mertek közeledni. Ezek is meglepő biztossággal sarcoltak. S megannyian okozták, hogy mikor aztán véletlenül ellátogattak hozzánk az ügyetlen műkedvelők, akik komoly és érdemes jótékony célra próbáltak könyöradományokat gyűjteni, akkor biztosan ellenálltunk. Egyszer csak megjön az eszünk, gondoltuk és rendesen olyankor jött meg, mikor még várható volt magára egy kicsit. De hát az érdemes gyűjtők slemilek voltak, a hamisak pedig művészek. S a világ úgy kívánja, hogy csalják meg. De mátol fogva másképp lesz. A miniszter rendelete megölte a könyöradomány-gyűjtést, mint rendes foglalkozást. S azért, kedves atyámfiai, ha ezental kéri a könyöradományaitokat, lehetnek uriemberek és diskréték. Ne kérdezősködjétek, hanem adjatok. Mert gyűjteni már csak hitelesen igazolt jótékony célra szabad...

K.

Hirtelen harag.

Napsugaras, égető hevű augusztus... Zurány alatt gyakorolnak a tüzérek. Kürtharóság, ágyuszekerek robozása, porfelhőkbe burkolt hadizaj. Amott a térségen valami megakadás. Ágaskodó paripáról esőrrenve fordul le egy hosszukardos tüzérfiu s hogy feltápázkodik és sehogy sem bír a macacs állattal, egy elkéseredett rántás után magára hagyja. Szitkozódás, lőtás-futás, aztán szemben a kétesillagos izgatott fiuval ott áll egy fényes galléros főtiszt. Beszélnek egymáshoz a kavarodásban, kurtán, hevesen az augusztusi perzselő melegben, s hirtelen mozdul a főtiszt karja és az már nem is igen hallatszik a hadizajban, az a kis tonyeresattanás. Csak látni, hogy a fényes galléros most már végzett s elmegy valamerre ideges izgalomban s a tüzérek odébb adják egymásnak a szót:

— Az önkéntes ur pofont kapott az ezredes urtól...

Katonaságtól hazakerült önkéntes fiuk beszélnek a civil-pajtásoknak a különös esztendő sokféle eseményéről. Kalandok, büntetések, bajok és örömkör kerülnek sorra, s a módok, ahogy boldogulni lehet az új területen. Katonavér, biztos fellépés, lovagias önértet, — ez kell a tiszteknek. Rapporton öreg kapitányok, ezredesek sok meglepetést csináltak már minden rosszra elkészült önkénteseknek, akik összekaptak basáskodó örmesterekkel. Enyhe büntetéssel menekültek a bajból, de akadt fölmentés, sőt dícséret is. Tetszett a férfias fellépés, a katonához méltó felbuzdulás. A tisztjelölt az nem bugris, azt nem lehet büntetlenül inzultálni senki emberfiának. Öreg tiszték tanítják:

— Aki a legfőbb hadur kabátját viseli s kardbojtra aspirál, a lelkén menjen keresztül a vakmerőnek, aki ezt a ruhát bemoeskolja!...

A zurányi önkéntesen fogott a tanítás, a pofonért elégtételt kért az ezredestől. Persze, ez nem közönséges eset — a közlebbi mult időben nem is igen történt ilyesmi — beleszólt hát a dologba a hadtestparancsnokság. És úgy döntött, hogy az önkéntes nem kap egyelőre elégtételt lovagias uton, hanem duellálhat akkor, mikor már tisztikard veri az oldalát, ezredese pedig fegyelmi uton számol cselekedetével.

Jaj, ez nem lehetett jó elintézés! A katonai tisztképzés beesületkódexének ott van a szigorú paragrafusa, hogy kardbojtot csak kifogástalan jellemű gavallér érdemel. Pedig aki ilyen erős inzultusért, akármilyen volt is

előzménye, nem kap szatizsfakciót, az még a polgáréletben is lehetetlen férfiu. Hogyan fogadja be hát kebelébe a tisztikar azt az egyényt, aki ilyen súlyosan van megbélyegezve?...

Az úgynevezett ezredes befolyása annyira nem felel meg a határozott katonai elintézesek szellemének, hogy nem maradhatott annyiban. Megjött a hir, hogy az ezredes mégis összemérte kardját az önkéntesével. Másképp vélekedett-e utóbb a hadtestparancsnokság, amely a párbajt ellenző határozatot hozta, ezt még nem tudni. Inkább valószínű, hogy az ezredes gondolt egyet a nagy csömör után, amely a fatális esetre elfogta.

— Ezer bomba! — gondolta magában — Ez az átkozott szamárság egészen elmaradhatott volna. Ostobaság, hogy ilyen meleg van, s ha már megütöttem azt a fiut, (hogy minek is került az utamba!), megverekszem vele. Mert megütöttem semmi esetre sem volt szabad ezt a fiut (egyszerűen lecsukathattam volna), tehát valamit mégis kell tennem érte. Mindenképpen kellemtelen a dolog, de így mégis jobb lesz. Pontot tesztek legalább a dolog végére, s aztán jöhet, aminek jönnie kell.

Igy elmélkedhetett talán az ezredes, miután olyan nagyon elragadtatta magát haragjától a zurányi gyakorlótéren.

A többi aztán mehet a katonai eljárás rendesutján. Az önkéntes, amiért megfeledezett magáról, a szabályzatok értelmében megkapja a maga büntetését. De nem igen szabadulhat meg a következményektől az ezredes sem. Nemrégiben fegyelmi uton akármilyen enyhén, de mégis büntették azt a magasabb rangu tisztet, aki igaztalanul megvágott itt Pesten egy civilt. Katonai felfogás szerint sokkal súlyosabban kell megítélni azt az inzultust, amelyet a szóban levő ezredes elkövetett. Katonáéknál szigorú utasítás tiltja az utolsó közlegény pofozását is, az önkéntesnek pedig az elnyerendő kardbojtot olyan immunitást ad mindennemű komoly inzultus ellen, hogy azt büntetlenül még magasabb rangu tiszték sem sérthetik meg. Aiktól éppen előkelő pozíciójukban mint elsőrendű erényt várják el a követésre való méltóságos önralkodást.

H—ó M—n.

Budapest, augusztus 9.

— BUDAPESTI NAPLO. Julius 31-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejárt. méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hir. Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter, mint a *Pol. Ert.* jelenti, tolvaj hó 12-ikén a fővárosba érkezik.

— Károly főherceg Dobsinán. Ott főherceg kis fia Károly főherceg ma Tátrafüredről jövet megtekintette a dobsinai jégbarlangot gróf Wallis kíséretében. A jégbarlangról nagy elragadtatással nyilatkozott a fiatal főherceg.

— Crispi betegsége. Ma sem jobbra, sem rosszabbra nem fordult. A nápolyi papság igyekezett rávenni Crispi hozzátartozóit, hogy a halálkötőt rábeszéljék, hogy az utolsó kenetet fölvegye. Ez a kísérlet azonban eredménytelen volt. Crispi felesége ugyan tett erre vonatkozólag gyöngye célzásokat, de Crispi így felelt:

— Hagyd csak! Elvégezem én ezt az Uristennel magam is.

— A temesvári szerb püspökség. A Popovics Nikánor temesvári szerb püspök halálával megüresedett püspöki szék mandatáriusává Brankovics karlócai szerb patriárka Dosen Izrák archimandritát nevezte ki A püspökség adminisztrátora pedig Bogdanovics Lucian budai szerb püspök lesz, akit a kormány fog erre az állásra kinevezni. A püspökválasztás csak az év végén lesz.

— Az Árpád hadihajó vízreboasítása. A képviselőház háznagyai hivatala felkéri a képviselőház ama tagjait, akik az Árpád hadihajónak szeptember hó 11-ikén a Trieszt mellett fekvő St. Marcoiban leendő vízreboasítási ünnepélyén résztvenni óhajtanak, hogy részvételüket augusztus hó 16-ikáig a képviselőház

háznagyai hivatalának bejelenteni sziveskedjenek. A törvényhozók női családtagjait is szívesen látják.

— **Korányi professzor Szilágyi Dezsőről.** A nagynevű államférfi halála alkalmából dr. Korányi Frigyes főrendiházi tag egyetemi tanár részvételevel intézett Lukács Sándor pénzügyi tanácsoshoz, az elhunyt unokaöccséhez és ebben érdekes kijelentést tesz a nagyhirű orvos tudós Szilágyi Dezső betegségről. A levél így hangzik:

Szándékosan hagytam lezajlani az ország részvételenek epochális nyilvánulását nagy emlékü bátyja Szilágyi Dezső halála felett, amelyről Londonban időzve értesültem.

Ismertem betegségét s azért nem egyszer éreztem aggodalmat, ha néha *heroikus testalkatával ellentétben találtam sáppadt arcszínét*, de hogy szervezetének roppant erejét ily korán törje meg betegsége, az készületlenül talált.

Az államférfi veszte fölötti kesergés a közélet terén hangzik el mindnyájunk részéről, én most az én és mélyen tisztelt családjá fájalmában való őszinte részvétemnek óhajtok kifejezést adni, azon kéréssel . . . stb.

Korányi Frigyes.

Szék Kálmán miniszterelnökhöz az osztrák képviselőház elnöke *Freiberg*-ből a következő táviratot küldte:

„Engedje meg Nagyméltóságod, hogy az általános gyászhoz, mely Magyarországot elölti, mélyen érzett részvétem kifejezésével én is csatlakozzam.

Gróf Vetter Móric,
az osztrák képviselőház elnöke.”

— **A budavári Gara kápolna.** *Vaszary* Kolos bíboros hercegprímás, aki dr. *Kóth* Medárd püspök társaságában a jövő héten Balaton-Füredről Budapestre érkezik, augusztus 15-én, Nagybaldogasszony napján szenteli föl az újonnan épített Gara-kápolnát, illetőleg annak az oltárát, mely egyik legszebb része a budavári koronázó Mátyás-templomnak. E kápolnát 1450-ben az ősrégi Gara-család temetkezési helyül építette. Az országos levéltárban most is őrzik azt az oklevelet, melyet *Gara* nádor 1450-ben kiállított s melyben felsorolja az alapítványi tőkét és a kápolna főtartására érdekében szükséges intézkedéseket. A török hódoltság idejében a kápolna romba dőlt s csak újabban, a Mátyás-templom restaurálása alkalmával találták föl alapjait. A kápolnát eredeti alakjában állították helyre és a koronázó templom védőszentjének ünnepén, Nagybaldogasszony napján, az első apostoli király, Szent István tiszteletére felszentelik és átadják a közhatalomnak. — E helyen említjük meg, hogy a hercegprímás, kinek egészsége teljesen helyreállt, augusztus 18-án, a király születése napján, a koronázó Mátyás-templomban délelőtt 10 órakor tartandó hálaadó istentiszteleten pontifikálni fog és ő fogja vezetni a Szent István-napi körmenetet is.

— **Kennan kiutasítása Oroszországból.** Moszkvából érkezik kerülő uton az a hír, hogy *Kennan* Györgyöt, a neves amerikai újságíró, az orosz kormány kitiltotta az orosz birodalom területéről. *Kennan* éppen mostanában tervezett egy orosz-ázsiai utazást, amely természetesen elmarad. A hivatalos Oroszország neheztelését azzal a munkájával idézte fel maga ellen, amelyet több évvel ezelőtt írt meg, nagy hatást kelteve szenzációs művével. *Kennan* Szibériában tett utazása alkalmával az orosz kormány és egyéb hatóságok támogatásában részesült. Az orosz hivatalos körökben ennek következtében azt hitték, hogy a pétervári előkelő állású férfiak szája ize szerint írja majd meg nagy munkáját, de családotkzott, mert a könyvben a szibériai számbűzötték sanjuru állapotának szomorú képe volt híven lefestve.

— **Automobilon Oroszországba és vissza.** Gróf *Szapary* Pál, a Park-Club igazgatója, ki a magyar autóbili sport lelkes kultiválója, tudvaleg az elmúlt hó végével automobilon Oroszországba ment, honnan ma érkezett vissza. A fiatal főúr mintegy tizenegye napig volt távol hazájától s e két hét alatt temérdek akadálytalan, nehé sággal kellett megküzdnie fáradtságos utjában. Különösen Orosz-Lengyelországban, hol a legnagyobb bizalmatlansággal viselkedtek az ismeretlen alkalmatlanság iránt, gyűlt meg a baja a vállalkozó szellemű grófnak, mert itt még a pártatlan utak nehézségeit is le kellett győznie. Gróf *Szapary* vállalkozása sportkörökben nagy érdeklődést keltett, mert nálunk eddig csak neki volt hátrósa neki vágni ilyen ezer veszéllyel járó hosszú túrára. A sportkedvelő gróf két heti távollét után a legjobb kondícióban érkezett vissza a fővárosba hol mérés és szerencsés vállalkozásáért számosan üdvözölték.

— **Halálhír.** *Diner* Lajos, dr. *Diner* Lajos előkelő fővárosi orvosnak, az ismert postagalambtenyésztőnek gimnázista fia tegnap este rövid szenvedés után meghalt. Temetése hétfőn szombaton délután 5 órakor lesz a kerepesi temető halottasházából.

— **Esküvő az orosz császári házban.** Pétervárról írják: Ma ment itt végbe a szokásos szertartások mellett *Olga* nagyhercegnőnek esküvője *Péter* oldenburgi herceggel. Jelen voltak a császár, a császárné, az anyacsászárné, *Olga* királyné, *Waldemár* dán herceg és neje, valamennyi itt időző nagyherceg és nagyhercegnő és a diplomáciai kar. A német nagyherceg épp úgy, mint az orosz császári házhoz legközelebb álló udvarok követői, vagyis a dán és görög követek hivatalosak voltak az ünnepségre, de az országos gyász miatt nem vehettek részt azon. A disz-ejőadást, tekintettel *Frigyes* császárné halálára, elhagyták.

— **Éhínség Olaszországban.** Itália éheznek. Azok a gazdag vidékek, amelyek eddig olajjal, borral, kenyérral ellátták a főlzigeteket: *Apulia* és *Kalabria*, nem képesek a fiaikat ennivalóval ellátni. Nemesak azért, mert a termés ez idén nem sikerült a legjobban, hanem főképp, mert a lakosság hihetetlenül eladósodott, elszegényedett, úgy hogy egyes falvakban csakugyan nincs egy soldo sem forgalomban. Ezer és ezer család néz a pusztulás felé és ha gyors segítség nem jön, úgy felüti fejét az éhínség, az éhhalál. A maguk erejéből azok a szegény emberek most már nem képesek a veszedelmet elhárítani. Neveltségek bérért készek ezren és ezren munkát vállalni, de nincs, aki munkát adna. A községek elüljárói ugyan némi pénzsegélyt folyósítottak, de a csekély összegek csak egy napig sem nyújthat a mérhetetlen nyomort. Hiába szállította le a kormány a fenyeggetett vidékeken az általános adótételt: ez csak az adóhátralékok nagyságát esökkenti, de kenyert nem ad. A kétségbeesett emberek most *Io-pátra*, *rablátra*, utóállásra adják magukat. De az elfogottak, amikor kiállították büntetésüket, könnyöggve kéri a fegyházgárgaztató: tartsa őket továbbra is a börtönben, hogy tovább ehessek a rabkosztot. Csakugyan, a sovány rabkoszt kívánatos ideállá lett és semmi sem jellemzi éleleiben a nyomort, mint ez a szomorú körülmény.

— **A zágrábi hadtestparancsnok betegsége.** Báró *Bechtolsheim* zágrábi hadtestparancsnok állapota egyre javult és normális lefolyású. A hadtestparancsnok az éjszakai nyugodtan töltötte és napközben teljesebben jól érzi magát. Gróf *Paar*, a király hadsegéde tegnap tudakozódott a beteg állapota iránt és a király nevében megbogya, hogy a hadtestparancsnok hogyan léte leül naponként értesítést küldjenek a bécsi kabinetirodába. A legutóbbi napon számos távirati tudakozódás érkezett. Így báró *Krieghammer* közös hadügyminiszter, báró *Fejerváry* magyar honvédelmi miniszter, *Beck*, a vezérkar főnöke és még több magasrangú katonatiszt sürgönyben érdeklődtek báró *Bechtolsheim* állapota iránt. A ma reggel kiadott orvosi jelentés szerint a beteg holtka este 37-8, reggel 36-5 volt az érütés 72, a lélegzés 28. A szív működése szabályos. Az általános érzés valamivel javult. A lélegzés szakadozott. A tüdő jobb felében a nyálkásosodás oldódási van.

— **Mexikói növény a Margitszigeten.** A Margitsziget alsó részének parkjában a kávéház előtt elterülő téren olyan növény virágzik most, aminők virágzását itt Budapestén eddig még sohasem látták. A virág botanikus neve: *Agave filifera* és hazája *Mexikó*. Főleg arról nevezetes, hogy csak 45-50 esztendőskorban virágzik. Virágbotánia csupán néhány napig tart, aztán pedig az egész növény teljesen elhal. A félszázados virágzású ritka növénynek állandóan sok a bájolója.

— **Kedélyes táncmulatság Nagy-Maroson.** E hónap 14-ikén nagyszabású táncmulatságot rendeznek Nagy-Maroson az ottani nyaralók a Hirlapiról Nyugdíjintézeté javára. A bazárral, tombolával és tűzijátékkal egybekötött táncmulatság sikerén egy százas rendezőbizottság buzgólkodik. Az agilis rendezőség mindent előkészít, hogy az idén ez egyetlen nagyobb szabású mulatság minél lényesebben sikerüljön. A kedélyes meghívó kiküti, hogy a hölgyek házi toalettnak kötnényvel, az urak pedig mellény nélkül, övvel jelenjenek meg.

— **Házasság.** *Rotth* Sándor egri fűszerkereskedő eljegyezte *Szusk* Iréneka kisasszonyt, *Szusk* J. rótszkereskedő leányát Mármaros-Szigetről.

— **A szolnoki Verseggy-szobor.** Szolnok városa már évekket ezelőtt elhatározta, hogy nagy fiának, *Verseggy* Ferencnek emléket állít. A gyűjtés nagy buzgalommal indult meg, de — sajnos — az érdeklődés csakhamar megszűnt. A szobor ügyében most érdekes mozzanat állott be. *Vértes* József *Verseggy* Ferencről írt egy hosszabb tanulmányt és azt most könyvalakban is kiadja. A könyv árából befolyó tiszta jövedelmet pedig a szoboralapnak szánja, mely alap ezáltal bizonyára megnövekedni fog. A szobor mintázásáról is lehet majd gondoskodni. A tartalmas könyvet *Nógrádi* László látta először, aki a szobor felállítására körül is nagyban fáradozik. *Vértes* könyve szeptember elején jelenik meg; kik a könyvre számot tartanak, írják meg szándékukat a szerzőnek (Szolnok Magyar király szálló) mivel a munka csak meghatározott számú példányban jelenik meg.

— **Makai Emil temetése.** Szülővárosának földjében szülei mellett pihen már a holt költő; *Makai* Emil. Testvérei elszállították holttestét *Makóra*, ott helyezték örök nyugalomra ma reggel nyolc órakor a zsidó temetőben. A makói zsidó hitközség táviratilag kérte fel a családot, hogy a templom udvaráról temesse el halottját, ahol a költő mint kis gyermek játszadozott, de a család megint csak kedves halottjának akaratára szerint járt el, amikor a pályaudvarról a koporsót egyenesen a temetőbe vitette ki, de mégis a templom udvarán keresztül. A szomorú alkalomra több házon gyászbölgő lengett és a városházáról is nagy fekete zászló hirdette a Makó város jeles szülöttének elhunytát. A sírnál megjelent Makó város egész előkelősége, közte *Kristóffy* József országgyűlési képviselő. Budapestről a Budapesti Újságírók Egyesülete és az Otthon küldte el képviselőit. A szegedi *Dugonics-Társaság* Kisteleki Ede képviselte. Gyönyörű beszédben vázolta dr. *Kecskeméti* rabbi a költőnek, egykori iskolatársának pályáját és ünnepek emlékeit annak, aki a hitet oly magasztosan szó-laltatta meg dalaiban. Aztán *Rudas* Izsó az Újságírók Egyesülete, *Krúdy* Gyula az Otthon, dr. *Fodor* Oszkár a budapesti színházak nevében mondtak utolsó istenhözadót felejtethetetlen barátunknak. A makói dalkör megható éneke és új-tatos imádság után lebecsátották a koporsót a földbe, amely az ifjú Magyarország kedves dalnokát ölelte magához.

— **Santos Dumont balesete.** A tegnapi rossz-végű felszállás részleteiről Párisból a következőket jelentik: *Teljes szélesend* uralkodott, amikor Santos-Dumont reggel felszállt a zsúri jelenlétében, kormányozhatónak mondott léghajójával. A ballon az Eiffel-torony irányában indult s úgy látszott, hogy Santos mesterien kormányozza. Az Eiffel-toronyhoz érve, Santos két ízben megkerülte a tornyot, aztán St.-Cloud felé irányította a léggömböt.

— **Diadal!** — kiáltotta a tömeg, amely közben eltele a st.-cloud-i mezőket.

A zsúri tagjai konstátálták, hogy Santos kilenc perc és harmincötöd másodperc alatt érte el és járt körül az Eiffel-tornyot. Mikor a léghajó visszafelé indult, 350-400 méternyi magasságból haladt. Egyszerre azonban észrevették, hogy mikor a ballon a la muettei erdő fölé elhaladt, *sülyedni* kezd. Nyilvánvalónak látszott, hogy valami baleset történt. Óriási aggodalom fogta el a tömeget. Mind gyorsabban esett a léghajó, míg végül formálisan *lezuhant*. Az esés hatalmas volt, de Santos sértetlen maradt. Ő maga ezeket mondta később:

— A motor, valamint a osavar és a kormány kitűnően működött. Az Eiffel toronyig nem történt semmi baj. De a léghajó nem feszült eléggé. Megpróbáltam, hogy a ballon belsejét fölfújjam, de nem sikerült. Az a veszedelem állott elő, hogy a dróthuzalok behatolnak a léggömbbe. Megállítottam a motort s a szél *Passy-ig vitt*. A léghajó gyorsan sülyedt s a *Trocadero* közelében egy ház kéményén függve maradt. Husz méternyi magasságból lógtam a föld fölött, míg nem a tűzoltóság kimentett.

Santos erősen ögagdkozik, hogy a legközelebbi napokban újra megismétli a kísérletet, a ballon azonban annyira megsérült, hogy hat hét kell hozzá, amíg újra rendezhetővé válik. *Egyelőre a léghajó még mindig ott lóg összerúgva a Trocadero negyedben*, annak a háznak a kéményén, amelyen lőnnakadt.

— **A szegény gyermekek nyaralása javára.** A Budapesti Szűnidei Gyermektelep egyesület javára ma *Kabos* Ilonka adománycélt *öt koronát* vettünk át. A mai postával azonkívül még *tizenhárom korona* *husz fillér* érkezett postán *Kürthy* Margittól Nagyváradról ugyancsak a szegény gyermekek nyaralásának elősegítésére. Ez az összeg egy diák-előadás jövedelméből került ki. Az összegeket rendeltetési helyére juttatjuk.

— **Pénzügyi altisztek mozgalma.** A tisztviselők nagyszabású mozgalma ugylátszik a kisebb igazs-tenciókat is arra bátorítja, hogy helyzetük javítása érdekében szavukat felemléjk. Az ország különböző vidékein már nagyban gyűlelesznek s kívánalmakat egybefoglalva a szeptemberben összeülő képviselőház vagy pedig az egyes szakminiszterek elő fogják terjeszteni. Ma is a győri pénzügyi altisztek és hivatal-szolgák mozgalmaról veszünk hírt, kik a jelenlegi szanjuru vizsgálatok sanyaralása céljából értekezletre jöttek össze, melyen sérelmeiket pontokba foglalták s kérvény alakjában letérjesztik az igazságügyi és pénzügyi kormányhoz. Hasonló módon óhajtanak helyzetükön javítani az ország több városának pénzügyi altiszteit s hivatal-szolgáit is.

— **Az árvászekék reformálása.** A belügyi kormány a megyei közpénz-és árvapénz-kezelés megszüntetése után az árvászekék reformálását tűzte célul. Ez ügyben *Szék* Kálmán belügyminiszter most leírt egy pár nagyobb vidéki városhoz, hogy az árvászekék ügykezelésre és pénzkezelésre vonatkozó nyomtatvány-mintákat valamint a különböző kimutatásokat ter-
szék fel a minisztériumba.

— **Az ezredes haragja.** Pozsonyban sajnálatos esetet tárgyalnak katonái és polgári körökben. Az történt, hogy az 5-ik hadtestüzérezrednek Zurányban tartott gyakorlatán Dillmann Oszkár ezredes hírtelen felindulásában az ezredhez beosztott Hasslinger Rikárd önkéntes kaplár arcát ülte. Amennyire meg lehetett állapítani a különféle verziókból, egy pozsonyi jelentés szerint az előzmények a következők: Az önkéntest többször levette a lóva, úgy hogy aztán nem akart lóra ülni többé. Ugy került, hogy az ezredes róttá még ezért. Hasslinger izgatottan felelt vissza, s e miatt gerjedt az ezredes olyan dühre, hogy tetleg fenyegette meg az önkéntest. Hasslinger, akinek szülei jómódu bécsi polgárok, provokálta a sértésért az ezredest. Ilyen stádiumban került a dolog a hadtestparancsnoksághoz, amely úgy határozott, hogy az ezredes Hasslingernek, aki mint kaplár a legénységhez volt beosztva, nem adhat lovasági elégtételt a sértésért, s az ügyet fegyelmi uton intézik el az ezredessel. Hasslinger, ha a tiszt vizsgált letette, kihivhatja aztán az ezredest. Egy ma érkezett távirat szerint azonban lényeges fordulat állott be ebben az ügyben, amennyiben Dillmann Oszkár ezredes, az 5-ik hadtestüzérezrednek parancsnoka, elfogadta Hasslinger önkéntes kihívását és megtörtént a párbaj a lovagló-iskolában, gyakorlati kardokkal, súlyos feltételek mellett. A mérkőzés az önkéntesnek megsebesülésével végződött, Hasslinger a fejére kapott vágást, mire a ségedék beszüntették a párbajt. Az önkéntesnek sebe nem súlyos.

— **Felfüggesztett állatorvos.** Ujpesti község állatorvosát, Ladányi Zsigmondot a váci főszolgabíró felfüggesztette állásától. Az állatorvos ellen az osztrák földművelési minisztérium panaszra folytán indították meg a vizsgálatot. Az volt ellene a panasz, hogy három waggon, Ujpestről érkezett sertésszállítvány teljesen fertőzött volt orvancal és sertésvészszel. Az osztrák hatóság kiderítette, hogy a szállítvány nem is Ujpestről, hanem Székesfehérvárról jött, ahol akkoriban sertészárlat volt eirendelve. A panasz folytán a magyar földművelési miniszter utasítására a váci járás főszolgabírája Ujpesten megindította a vizsgálatot Ladányi Zsigmond állatorvos ellen. A vizsgálat kiderítette, hogy a három waggon sertésszállítvány tényleg Székesfehérvárról való. Baumgarten odaváló sertéskereskedő Bécsbe akarta felhajtani állatait, de Székesfehérvár akkoriban zár alatt volt és a székesfehérvári állatorvos nem adhatott neki bizonyítványt a nélkül, hogy jól ne tűntesse a bizonyítványban azt, hogy a sertések járványosan fertőzött, zár alatt lévő területről valók. Baumgarten a disznókat szétve Ujpeste szállította és itt Ladányi elrendezte az ügyet. Am alig értek a disznók Bécsbe, már elhullott nagy részük, de megfertőztettek más egészséges állatokat is. Ladányi Zsigmond azzal védekezik, hogy 6 akkoriiban még nem kapta meg a földművelési miniszter értesítőjét arról, hogy Székesfehérvár zár alá került. Ladányi olyan óvatossá volt, hogy az ujpesti passzusba azt írta, hogy a székesfehérvári állatorvos vizsgálata alapján egészségesnek tartja az állatokat. Ladányit ezért felfüggesztették állásától és helyettesévé Pongrácz állatorvost nevezték ki.

— **A magyar államvasúti kezelőknek** holnap szombaton délelőtti 10 órakor a vasúti klub helyiségében (volt Plasztikon) gyűlést tartanak.

— **Éretlen politizálás.** A bécsi egyetem magyarországi szerb hallgatói tudvalevőleg Szent Tamásos népgyűlést akartak tartani, de Balaton főszolgabíró nem adta meg az engedélyt a gyűlés megtartására. A Szenttamásos tartózkodó szerb egyetemi ifjúság az elutasító végzés tudomásul vette és a végzés kihirdetésekor nyomban kijelentette, hogy jogorvoslattal élni nem kíván. Kijelentették még, hogy most már nemzetközi gyűlést fognak tartani Bécsben vagy Svájc egyik nagyobb városában. A szerb egyetemi ifjúság kihívó viselkedése és éretlen politizálása a higgadt szerbek között is visszataszítást szül és Balaton Gyula főbíró érélyes intézkedését a járásban általánosan helyeslik.

— **Beteg szerb marhák Budapesten.** Említettük, hogy nagyobb számú tudógyuladós szerb marha érkezett a budapesti marhavásárra. A vizsgálatot a közlekedési ügyosztály megejtette; a beteg állatokat a közbiztonság elkövetésére a hatóság állatorvos véleménye alapján elhatározták a kényszer-végzetést. Ma az ügyosztály jelentést tett a dologról Matuska Alajos helyettes polgármesternek s e szerint az állatok végzetését megkezdték s a húst, mint különben teljesen egészséges, kiméretik. A zsidó hitközség nem akarja ezeknek az állatoknak a húsát átvenni.

— **Rómes zsarolás.** Szórából táviratozzák: Az utóbbi hetekben Ruszesekben és Várnában több jómódu polgár névtelen levelet kapott azzal a felszólítással, hogy bizonyos helyen nagyobb összeget tegyenek le, mert ellenkező esetben lakóházaikat légbe röpítik. Egyes helyeken tényleg találtak bombákat.

Várnában négy egyént letartóztattak. Kettő ezek közül azt a vallomást tette, hogy a zsaroló banda hatvanhárom tagból áll, akik egész Bulgáriában el vannak széledve.

— **Koholt merénylet híre.** Berlinből táviratozzák: Az a brüsszeli hír, hogy az európai rendőrség egy, Vilmos császár élete ellen tervezett anarkista összeesküvésnek jött a nyomára és ezért történtek Kronbergben a szokatlan rendőri és katonai intézkedések, teljesen alaptalan. Nincsen egyetlen adat sem, amiből anarkista merénylet lehetne következtetni. A Kronbergben történt intézkedések csak óvintézkedések, a melynek a brémai merénylet óta szokásosak, valahányszor Vilmos császár utazik.

— **Öngyilkos sikkasztó.** Szegedről táviratozzák, hogy Antal Ferenc tolnavármegyei főkönyvelő agyonlőtte magát. A büntetésből való féltelmében lett öngyilkossá, mert rájötték, hogy évek óta hűtlenül kezelte a rabizott pénzeket. Nagy László vármegyei főkönyvelő jött rá sikkasztásaira. Eddig mintegy 5000 korona a konstátált hiány. Az esetről távirati jelentést küldtek a belügyminisztériumnak. Antal Ferenc, mikor a szegedi présházában a csendőrök le akarták tartóztatni, fejbe lötte magát. Azonnal meghalt. Antal a kaszinók és a polgári iskolának szintén pénztárosa volt és a múlt évben pénztárosa volt a gyámpénztárnak is. Antal évek óta sokat költött és dacára vagyontalanságának, nagy lóban élt. Sikkasztásának egész összegét a megindított vizsgálat fogja kideríteni.

— **A lögyilkos.** Ez a cím egy szerencsétlen katona csufneve, akinek ugyancsak szomorú sorsát a következőkben mondják el: Varga János budapesti asztaloslegény 1898 őszén sorozták be illetékessége szerint a Losoncon az állomásozó 25. gyalogezredbe. A fiatal ember, aki korábban válperec-törést szenvedett, nem bírta a borjút s e miatt a Lembergen állomásozó 12. huszárezredhez helyezték át, ahol a legzaboláltabb remondát kapta. Egy alkalommal a megvadult ló az istállóban maga alá teperte Vargát, akinek balkarján a kézcsuklóban összes izmait és ereit feltépte a kapálózó ló éles patkója. A szerencsétlen fiu védekezés közben úgy megtalálta szurni egy főkápot vasvillával a lovat, hogy a drága kinstári jószág elpusztult. A sebesült katonát két hónapig ápolták a csapatkórházban s balkarja ezután is léleg benuit maradt. Főgyógyulása után az elpusztított ló miatt haditörvényszék elé állították, ahol hat hónapig szigorított büntűnt mértek rá. Ezt a büntetést a legelső haditörvényszék a hosszú vizsgálati fogság után számítva bele, három hétre szállította le. Vargára, akinek lögyilkosnak hívták, ezután még szomorúbb napok vártak. Röviddel első katasztrófája után egy lórugástól balálszárában a sípessont (tibia) megrepedt. A szerencsétlen fiu, mint maga panaszolta, gipszkötéssel a lábán lovagolni kényszerítették. A tavalyi tavaszi oszatzemlén visszahelyezését kérte a gyalogsághoz. Itt a műhelyben alkalmazták, jobb dolga is volt, sőt karácsonykor szabadságot is kapott. Varga egy nappal késett szabadságáról bevonulva s emiatt tíz napi magánfogságot kapott. Január elsején ment be az egyeste, amelyet előírás szerint íteni kell s benn a katonai büntűn cellájában teljesen elfagyott a jobb lába. Reggel 41 fokos lázban, eszméletlenül kívül találták a priecsen s bár nyomban elszállították a kassai 20. számú helyőrségi kórházba, az orvosi tudomány nem tudta megmenteni az üszkösödő végtagot, amputálni kellett. Öt hónapig volt a kórház betege. Ötven forint járadalmát és négy forint havi nyugdíját szavazták meg a teljesen munkaképtelen embernek. A sebészeti osztály humánus főnöke, dr. Maurer főorvoshoz, hogy a koldussá lett emberen segítsen, háromszobos irtól a hadügyi kormányhoz egy műtői kiutalványozásra íránt, ahonnan azonban az a rideg válasz jött, hogy ilyen kiadásokra nem áll a hadügyi kormány rendelkezésére ledezet.

— **Elfogott postagalamb.** Ruzicska Ágoston nyomdásznapos tegnap a Bombatérén egy elfáradi postagalambot fogott. A galambnak jobb szárnya alatt Budapest, bal szárnya alatt 503 jelzés iarka alatt pedig levél van. A galambot igazolt tulajdonosa a főkapitányságnál átvetheti.

— **Árvíz Begeváron.** A Nagy-Küküllő — mint Szegedről jelentük — a több napig tartó esőzés folytán kiáradt és a város alsó részét, a Bajor-utcat elöntötte. A veszedelemben iorgó városrész lakói kikötözték házaikból s házi állataikat szabadon bocsátották. Egy Grauenfels Leó nevű tizennégy éves fiu beleesett a város lóutóját átszelő Kutya-patakba. A sebesen rohanó ár az épülő íében lévő állami hidig sodorta a gyereket, ahol a előpörkbe fogózza sgrit-ségéri kiátott. Dossó Mátyas munkavezető segítségére sietett s még éve kimentette.

— **Megakadt vasúti forgalom.** Sepsiszentgyörgyről táviratozzák: Háromszék-megyében napok óta csaknem szünet nélkül esik az eső. Kovásznán tul szővelhordotta a vasúti töltést, minek következtében Kőváros és Kézdivásárhely között a forgalom bizonytalan ideig szünetel. A termés több helyen víz alatt van. A kár óriási.

— **Meggyilkolt plébános.** Csernavora községben tegnapelőtt két parasztleány meggyilkolta Vuja Ilés görög-keleti plébánost. Russzu Tódor 18 éves suhano a minap egyik barátjával, Kristyú Nesztorral megszöktetett egy parasztleányt, Boicza Mariet. A leányek összekötözték a lányt, egy erdei kunyhóhoz cipellék, ahol három napot töltött Russzu Tódorral. Tegnapelőtt Russzu a leánnyal a faluba ment s ott arra kérte Vuja Ilés görög-keleti plébánost hogy eskesse őket össze. Az öreg pap megmagyarázta a fiataloknak, hogy előbb a község házára kell menniök. Russzu azonban nem akart a község házára menni, mert félt, hogy letartóztatják. Szó szót ért, míg végre a főlegény a színtelen jelenlő barátjával, Kristyú Nesztorral rátámadt az öreg papra, letépték a földre s ott addig verték, míg eszméletét veszítette. Az ősz pap sebeiben meghalt. A gyilkosok elmenekültek, de még az éj folyamán sikerült a csendőrségnek kézrekeríteni őket. Boicza Marie hazament szüleihez.

— **Megilnholt cigány.** Gyulavarsádon a sátoros cigányok Lakatos Lajos harminc éves társukon törvényt tartottak és halálra ítélték. Az ítélet akként hajtották végre rajta, hogy az országúton botokkal, késekkel és lövegverekkel megölték. Holttestét elrejtették. A főkolompot, Ráfal Ferdinándot elfogták és az aradi ügyészség büntűnébe vitték.

— **Cigányzene a Telefon Hírmondóban.** Estenkinti cigányzene-közvetítésével kellemes szórakozást nyújt előfizetőinek a Telefon Hírmondó. Nyolc órakor megszólal a Hírmondó riadójele s ki se mozdulva otthonról, pompás cigánymusikát hallhatnak az ahonnensék egészen 11 óráig. E cigányzene átvitelt az Emke-kávéházból közvetíti a Telefon Hírmondó, ahol Zöldi Marci bandája játszik. E zenévtivelt azonban megszaktást szenved 8 óra 15 perkor, mikor a külföldi tözsedárlatok olvastatja fel a beszélő újság és fél 10—10 óráig, midőn az est folyamán érkezett legújabb hírek felolvasása van napirenden.

(x) **Intézeti kelengyét** leányok, fiuk részére nagy választékban. Kötésévetest, végbőlt vágott vászonminktak szivesen küld: Neuman László, Budapest, Kálvin-tér 2.

(x) **Ben-Ali-Bey.** Ós-Budavára francia szinpadán augusztus 1-je óta új programm gyönyörködötti a nézőket. Különösen érdekesek a japáni búvészjátékok, amelyeket Ben-Ali-Bey, a bires búvész mutat be. Az előadások minden este 9 órakor kezdődnek.

Kettős halál egy csók miatt.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, augusztus 9.

A főváros szomszédságában lévő Kispesten szerelmi dráma történt ma délután. Egy husz esztendő fiatalember gazdag debreczeni szülőknek egyetlen gyermeke, revolverrel ráöltött egy tizennégy éves leányra, azután pedig a saját fejébe bocsátotta a második golyót. A leány haldoklik a Szent-István-kórházban, ahova eszméletlen állapotban behozták, míg a fiatalember, miáltal a kórházba szállították, meghalt.

Kovács Imre, egy gazdag debreczeni szabómeisternek husz esztendő fia, aki maga is az apja mesterségét tanulta ki, pár hónappal ezelőt megismerkedett a fővárosban Babos Gabriellával, Mayer Béla lakatosmesternek 14 éves mostoha leányával. Mayernek, aki szintén vagyonos ember, az Üllői-uton van üzlete s ezenkívül Kispesten, a Petőfi-utca 143-ik szám alatt egy csinos kis villája.

Mayer gyermekeinek jó nevelést adott. Mostoha leányát — inkább előrelátásból, mint szűkségből — szabónőnek képezte ki s a Mátyás-utca 9-ik számú házában levő női szabóműhelyben taníttatta. Itt ismerkedett meg a fiatal Kovács Imre Babos Gabriellával, aki íránt lángoló szerelemre gyuladt. Mióta megismerte a csinos kis teremest, nem volt nyugta. Egyre utána járt s megismerkedett a leány szüleiivel is, akikőt megkérte a kezét. A válasz azonban elutasító volt; a szülők nem akarták még — ily korán — férjhez adni leányukat; de meg Kovács Imrét is nagyon fiatalnak tartották a házasságra.

Kovács Imrét elkeserítette ugyan a kapott kósár, de nem esüggedt végleg el, még mindig remélte, hogy az övé lesz szerelmese, a szép Babos Gabriella. Elment haza Debreczenbe, hogy a szüleiivel megbeszélje a dolgot s azután Budapesten üzietet nyisson s újra megkérje a leány kezét. Szülei beleegyeztek házasságába, nagykorúsították a fiatal embert s az apja kétezzer forintot adott neki, hogy azzal itt Budapesten szabóüzletet nyisson.

Amíg Kovács Debreczenben járt, hogy ott elrendezze az üzét, Babos Gabriellát a szülei kivették a szabóüzetéből s bár ők idebent laktak az üllői-uton, Gabriellát kis testvérével a 12 éves Rózával s a 4 éves Gyulával Seidl Józsefné felügyelete alatt kiküldték kispesti villájukba, hogy Kovács, ha visszatér is Budapestre, ne találjon rá. Mikor azután Kovács visszaött s a lakáson kereste a leányt, a szülők azt mondták neki, hogy vidékre küldték; azt azonban nem árulták el előtte, hogy

hová. Amde a szerelmes fiatal ember addig kutatott, amíg végre megtudta, hogy Babos Gabriella Kispes-ten van s elhatározta, hogy fölkeresi a leányt.

Ma délután négy óra tájban ért ki Kovács Kis-pestre s egyenesen a Petőfi-utca 143-ik számú vil-lába ment. Amint benyitott, a házmesternével talál-kozott.

— Itthon van a Gabriella? — kérdezte tőle.

— Igen, itthon van, de alszik.

— Keitse föl s mondja meg neki, hogy Kovács van itt s a lugasban várja.

A házmesterné bement, fölkelte a kis Gabri-ellát, aki gyanútlanul ment ki Kovácshoz a lugasba. Még meg is örült a fiatal embernek, akivel egy da-rabig kedélyesen eldiskurált. A fiatalember megmu-tatta neki a kétezer forintot s kérte, hogy legyen a felesége. Beszélgetésüket Babos Gabriella huga, a 12 éves Róza hallgatta, aki elbujt közelükben a lugas mögött. Egyszer csak azután, így beszél a kis leány, Kovács át akarta ölelni a leányt:

— Adj legalább egy csókot!

Babos Gabriella tiltakozott.

— Nem szabad, Imre, hova gondolsz!

— No ha nem adsz, meghalunk!

A következő pillanatban eldőrdült az első lövés. Babos Gabriella a lugasban lévő padra hanyatlott; a golyó a bal tüldejét irta keresztül. A második golyót a saját jobb halántékának irányozta Kovács s ő is eszméletlenül rogyott szerelmese lábaihoz.

A 12 éves Róza a lövésekre sikoltozni kezdett s a házbellek is meghallották a zajt. Orvost hívtak, aki hirtelenében bekötözte a halálos sebeket s elren-delte, hogy az áldozatokat hozzák be a lővárosba, a Szent-István kórházba. Kovács Imre utközben meg-halt, a kis Babos Gabriella pedig most a kórházban haldozik. Aligha éri meg a reggelt.

Orleans Henrik meghalt.

Budapest, augusztus 9.

A francia tudományos közéletnek nagy ha-lottja van. *Saigonból* táviratozzák, hogy *Henrik* orleansi herceg, a híres Ázsia-utazó ott hosszabb betegség után meghalt. Egzotikus utazásai közben az idegen klíma súlyos beteggé tette és ilyen állapotban vitték el Cochinkhina fővárosába, hogy a kellő orvosi ápolásban lehessen része. A dysentériához veszedelmes májbjaj lépett fel, és ma a belekben támadt vérömlés kioltotta a herceg életét alig harminnégy éves korában, amikor még nagyon sok szolgálatot tehetett volna hazájának. Osztozott azoknak a nagy tudósok-nak sorsában, akik vértanui lettek a tudománynak.

Henrik herceg legidősebb fia volt a még élő chartresi hercegnek, a párisi gróf testvéröccsének, s így unokaöccse Fülöp orleansi hercegnek, aki tudvalevőleg József főhercegünk leányát bírja feleségül. A két apa fia volt Lajos Fülöp francia király legidősebb fiának, aki 1842-ben, Neuilly mellett kibukott a kocsiból és ször-nyet halt. A chartresi herceg azelőtt a franc-ia hadseregben ezredesi ranggal szolgált, de a nyolevanas években a francia uralkodó család többi tagjaival együtt elbocsátották a köztársaság szolgálatából; 1863-ban feleségül vette Lajos Fülöp király harmadik fiának, a joinvillei herceg-nek leányát. E házasságából még egy fia szü-letett, János guisei herceg. Egész mythos ke-ring Párisban arról, hogy mily szapora az Orleans-család és különösen a férfisarjak soka-ságáról, pedig Fülöp és Henrik hercegeken kívül mindössze még négy férfitagja van a nemzetség-nek. A párisi gróf és a chartresi herceg két-két fia közt már hosszú idő óta ellenségeskedés folyik, amelynek eredete különböző feltételezésekre és olyan surlódásokra vezethető vissza, amelyek más közönséges familiák közt is elő szok-tak fordulni, ahol komplikált örökösödési tör-vények nehezítik meg a békés megegyezést. Henrik herceg nem egyszer nyíltan összetü-zött a francia Orleansok fejével és politi-kailag is pártot ütött ellene, de minden kísérlete, hogy magát ismertesse el a trónra jogosítottnak, meghiúsult.

Törékvéseinek már azért is kudarcot kellett vallania, mert Henrik herceg nem tartozott az egészen normális emberek közzé. Az Orleansok szokása ellenére roppant tékozló volt és emiatt családja már évek előtt gyámság alá helyez-tette. De egyébként is sok olyan hibát köve-tett el, amelyeket a francia közvélemény józanabb

része nem tudott neki megbocsítani. Valsin Es-terházyt híres fölmentő ítélete után tüntetően összecsókolta, bár már akkor sejteni lehetett, hogy előbb-utóbb ki fog derülni a hírhedt őrnagynak minden becsületlenkedése. Pillanatnyi népszerűséget szerzett ez a szereplése a hercegnék s még gyarapodott is, amikor az abessziniai fogságba került olasz foglyokról a Figaróban írva, kiméletlenül megtámadta az olasz hadsereget. Európában akkor alig volt emlegettebb ember Henrik hercegnél és Olaszországban az egész közvélemény felzudult a politizáló utazó ellen. Maga a trónörökös, a mostani király akart elégtételt követelni a hadsereg nevében a francia hercegtől, de utóbb mégis a turini gróf, az olasz hadsereg leghíresebb vívója provokálta és augusztus 15-én Vancressol mellett, a malechanti erdőben megtörtént a vítőpárbaj, amely a herceg súlyos megsebesülésével végződött. Mialatt sebeit bekötötték, a herceg fölemelkedett és a turini gróf felé nyújtotta kezét e szavakkal:

— Engedje meg uram, hogy kezét meg-szorítsam.

A turini gróf erre kezét nyújtott a her-cegnek.

Az orleansi herceg fölépült életveszélyesnek hitt sebéből s az egész affér a párbajjal végképp elintéztetett.

Érdekes, hogy amióta Béla magyar királyi herceg megverekedett a pomerániai fejedelem leányáért, ez volt az első istenitélet királyi vér-ből származott hercegek közt.

Az orleansi herceg zsurnalisztikai működése egy vagy más tekintetben kedves lehetett Francia-orzágnak, amely őt, a száműzött uralkodó család tagját már előbb a becületrenddel is feldisztette, de egy tekintélyes hang sem emelkedett érdeké-ben. Franciaországban nagybecsülték a herceg tudományosságát, méltányolták erős nemzeti ér-zéseit, rokonszenvet azonban a *Figaro* cikkei nem kelthettek, már azért sem, mert a porosz háboru óta letelt huszonhét esztendő nem volt elég arra, hogy francia ember más nemzet katasztrófájából gunytt följön.

Miután Eszterházy csókja oly súlyosan kompromittálta, megint fölfedező utra indult. Már évekket előbb bejárta Tibetet, keresztülhal-tolt Madagaskáron, s 1895-ben kimutatta, hogy az Irravadi nem ered Tibetben és a Lukiang nem azonos az Irravadival, amint azt Walker föltételezte. A párisi földrajzi társaság utjának eredményét a nagy arany-éremmel tüntette ki, majd új elismerést vívott ki magának a Nilus folyón tett utazásaival. Legutóbb Franciaország indo-kínai birtokain végezte fáradhatatlan ku-tatásait, melyek természetesen roppant sok pénzért emésztettek föl, különösen midőn még a francia kormány nem támogatta, de rossz nyel-vek azt mondják, hogy családja még mindig szí-vesebben látta Tibetet, Abessziniát és Madagaskár legsötétebb vadonaiban, mint Párisban, ahol extra-vagáns életmódja egész vagyont nyelt el.

NYÁRI ÉLET.

A hétfői étlap.

— Jelenet. —

A főszakács: Jó reggelt, főnök ur.

A vendéglős: Jó reggelt. Hogy állunk?

A főszakács: Bizony rosszul. Sok maradt meg tegnapról. A vacsorát elverte az eső. És más baj is van. A vendégek nagyon panaszkodnak, hogy egy-hangu az étlap.

A vendéglős: Na majd adok nekik. Ma semmi újat nem csinálunk. Halljam a jelentést. Te pedig, Pista, végy ceruzát, majd feldiktálom az étlapot. Rajta!

A főszakács: Maradt harminc gulyás.

A vendéglős: Szép. Pista, ird fel: Mexikói gulyás, Matróz-aprólék, Cigány-vegyes és Tengerész-szeletkék. Ez mind gulyás.

A főszakács: Aztán maradt husz marhahus.

A vendéglős: Tyuhaj! Ez az én igazi specialitá-som. Ird, Pista:

Gombás sült,
Paprikás-rostélyos,
Serpenyős szelet,
Pálffy-sült,
Angol gerinc,

Esterházy-lapocka,
Felsár szelet — és
Bur-pecsenye.

A főszakács: Maradt negyven pörkölt.

A vendéglős: Ehhez egy kis átdolgozás kell. Ird:

Vad vagdálék,
Vagdalt bélszín,
Töltött paprika,
„ paradicsom,
„ káposzta,
Tejfölös matrózhus,
Paprikás vetreco,
Erdélyi tokány — és
Selmecki mokány.

A főszakács: Mokány? Ezt sokan fogják ren-delni. Nos, és a tészták?

A vendéglős: Csinálsz egyszerű rizskása-kochot. Ehhez citromlevet öntesz és van Citrom-felujt, kívó-val Kávé-felujt, csokoládéval Csokoládé-duzma, dús-zalt almával Gyümölcs-kalács, tejjüllel Tejfölös-pud-ding, égeit cukorral Karamel-kuglóf, málnalével Mál-nás-huncutka, azonkívül Ribizskés-tésztá, Barack-koch, Kinai-lepény, Mandarin-omlett stb.

A főszakács: Nagyszerű.

A vendéglős: Mert nem lőzni kell tudni, drágám! Az elnevezés a lő!

— o. —

FŐVÁROS.

(*) A könyvörömlény-gyűjtés megszorítása. A Főv. Tud. jelenti: Széll Kálmán miniszterelnök, mint belügyminiszter a koldusügy országos rendezése mellett rendeletileg szabályozta a könyvörömlény-gyűjtést. Több esetben fordult már elő, hogy a könyvörömlény gyűjtésről visszaélések történtek, amely legtöbbször az érdekelteknek okozott kárt, mert nem megbízható egyéneket alkalmaztak e célra; másrészt a közönség lett megkárosítva, mert az adomány-gyűjtők hamis ürügy alatt a saját céljaikra fordították az adományokat. A bel-ügyminiszter rendeletében szigorúan meghagyja a hatóságoknak: hogy könyvörömlény-gyűjtési engedélyeket csak a legkiválóbb esetekben adjanak és csakis oly egyéneknek, akik erkölcsileg nem esnek semmiféle kiigóság alá, továbbá hitetlen tudják igazolni, hogy mely célra gyűjtik a könyvörömlényeket.

(*) Pályázat tanítói állásokra. A József fu-árvaházban két feljegyelő-tanítói állás van üresedésben, az Erzsébet leányarvában egy segédtanítóné, a Mayer fu-árvaházban egy feljegyelő-tanítói s a Községi Sze-retházban egy tanítói állás. Ez az utóbbi irnoki teendőket is végzi. Mindezekre az állásokra a tanács pályázatot hirdet. A pályaműveket szeptember 3-ikáig kell a székesfőváros iktatóhivatalába küldeni.

SZÍNHÁZ. ZENE.

** Műsorváltozás a budai színházban. Sárosi Paula és Mihályi Ernő betegsége miatt a holnapra hirtetett *Furcsa háború* elmarad és helyette Dumas *Daniseffek* című drámáját adják arra a rendkívüli sikerre való tekintettel, amelyet a darab múlt heti előadásán Pethes Imre ért el *Oszip* kocsis szerepében. A szerepet holnap ugyancsak Pethes játszsza, míg *Talde Roger* szerepe a *Faragó* Odön kezében lesz.

** Városligeti Színház. A Városligeti Színház-ban szombaton *Szigethy József* eredeti énekes bohó-zata, a *Nőemancipáció* kerül színre, Németh Józsefnek, a Népszínház kedvelt komikusának fellépésével. A többi főbb szerepet Sziklai Szeréna, Almási Irma, Mezei Béláné, Latabárné, Morvay, Szentmiklósi, Bi-hari és Gömri játszsza. A *Színházok* és az *Ősoku brigád*erőszentul is műsoron marad.

** A Nemzeti Színház tatarozása. A múlt esz-tendőben sok szó esett arról, hogy a *Nemzeti Szín-ház*at, amely a mai kívánalmaknak már nem igen felel meg, átalakítsák. A tervet azonban részint a fedezet hiánya, részint egyéb okok miatt nem valósították meg. A nyári szünetet arra használta föl a Nemzeti Színház igazgatósága, hogy kicsinosította és némileg kibővítette a színházat. Néhány új ültözöt csináltat-tott és az előcsarnokot bővítette egy kisé. A nézőtér-ren néhány megkopott aranyozást újított meg s az elromlott, kopott székeket kicserélte újakkal. A végső munkálatok most folynak az épületen, úgy hogy az évad kezdetére a színház kicsinosítva fogadja a közönséget.

** Pozsonyi és soproni színházat. Pozsonyból táviratozzák: *Andrássy Aurél* főjegyző és *Korcsa János* városi képviselő, akiket a színházi bizottság meg-bizott, hogy a pozsonyi színház-ügyben járjanak el, megállapodásra jutottak Sopron város illetékes körei-vel az iránt, hogy jövő év október elsejétől kezdve mindkét város színházát egy közös magyar és egy közös német igazgató fogja vezetni.

**** A Quo vadis és a Nobel díj.** Sinkiewicz Henriket, a Quo vadis íróját — a mű nemesítő hatására való tekintettel elsőnek akarják az 50.000 koronás Nobel díjra ajánlani.

**** Tina di Lorenzo esküvője.** Rómából jelentik, Tina di Lorenzo tegnap esküdtök örök hűséget a livornói San Jacopo Acquaviva templomban Falconi Armandnak. A templomtól ebből az alkalomból gyönyörűen földszített virágokkal és a pap megáldott beszédet intézett a fiatal párhoz. Erősebb, hogy az esketési beszédében a pap lélemlítette, hogy Falconi egy ízben, amikor Budapesten Pázmánnyal párba vitt, az életét is kockára tette nevéért és avval végezte, hogy az olyan irigyen, amelyet ilyen ideális szerelem hoz létre, Isten áldása lesz.

**** Egy magyar művész külföldön.** Egy husz éves magyar hegedűművész, Hegedűs Ferenc mostanában nagy sikereket arat külföldi hangverseny-körútján. A jeles művész Londonban mutatkozott be, onnan Spaaba ment és a belga királyné előtt is játszott. A királynét egészen elbűvölte a fiatal művész, aki a belga türdőhegyről Wiesbadenbe ment s ott is páratlan sikert aratott.

**** Monte-Carló.** Az Uránia Színház nagyon érdekes darabban nyitja meg őszi évadját. A tudományos eszevesz vonzó státusában írt három felvonásos műnek *Monte-Carló és a Riviera* a címe; szerzője pedig Salamon Odón, atinek *Páris 1900* ban című darabja az Uránia darabjai között a legtöbb előadást érte el. Salamon Odón legutóbb három hónapot töltött a Rivierán s mindennap megfordult a játékbank kaszinójában, hogy hiú benyomásokat szerezzen darabja részére. Kutatásaiban határozottan segítette *Basch* Gyula festőművész, akinek művészies tényképfelvételei közül kivált a játékbarlang asszonyképekai és az öngyilkosok temetője loznak méltán feltűnést kelteni. Szana Tamás az Uránia igazgatója, meleg elragadtatással nyilatkozott a darabról. Az első felvonás az olasz Rivierát, a második a francia Riviera városait mutatja be, a harmadik felvonást Salamon főleg Monte-Carlónak szentelte és nem annyira a játékot, mint inkább a játékosokat ismereti szociológiai szempontból. Kétszáz vetített kép és számos mozgókép tarkítja Salamon érdekes munkáját, melynek első előadását az Uránia Színház igazgatósága augusztus 18-dikára tűzte ki.

**** Színelőadás Nagy-Maroson.** Nagy-Maroson csütörtökön a műkedvelők előadták Gabányi *Az apókos* című vígjátékát. Az est sikeréhez legnagyobb mértékben a szíveségből közreműködő Györi Inoké és Védődy Giziko a szabadkai színház tagjai és Szigetli Endre járultak hozzá.

MŰVÉSZET.

□ **A szegedi iparművészeti kiállítás.** A szegedi iparművészeti kiállítást a jövő hónap 8-án nyitják meg nagy ünnepséggel. A megnyitáson a közoktatásügyi kormány is képviselteti magát. Az előkészületek a kiállításra úgy itt, a magyar iparművészeti társulatnál, valamint Szegeden is, serényen folynak. Emeli a kiállítás díszét, hogy a király a tulajdonában levő magyar eredetű iparművészeti tárgyakat átengedte a kiállításra. Érdekes gyűjteményt enged át az országos iparművészeti múzeum is, amely újabb beszerzéseiből küld egy sorozatot Szegedre.

SPORT.

**** Balaton-földvári versenyek.** Az augusztus 15-től Balaton-földváron rendezendő atletikai uszós és lawn-tennis versenyekre szép számu nevezések érkeztek a Magyar Athletikai Clubhoz. A Balaton átúszására Budapestről négyen neveztek, köztük az eddigi győztes, Gräff Károly, Bécsből *Amerle* (W. A. J. C.) nevezése érkezett s vidékről is jött három nevezés. Az atletikai versenyekre úgy Bécsből, mint Prágából jött nevezés. A crosscountryra a bécsi *Sász*, a diszkoszvetésre a prágai *Jandás*, ki legutóbb tudvalevőleg *világrekordot* állított fel. A 60 m. sifutásban legjobb sportterfiaiink: *Helmich*, *Koppán*, *Schubert* találkoznak. Hat helyi egyesületen kívül a vidék is küld képviselőket. A lawn-tennis versenyek közül kiválóan érdekes lesz a *Széchenyi* vándor-díjért való küzdelem, melyre az ideai országos bajnok *Schmid* Odón is nevezett.

**** Tátralomnosi versenyek.** A szép sikerrel kezdődött négy napos meeting holnap ugyancsak kedvező auspiciumok mellett nyer folytatást. Eddig minden egyes napnak volt egy jól dotált futama, a holnapi napra azonban csak egy 6000 koronás verseny, a Szepesség-díj jutott. Tekintve, hogy a nevezések igen jól sikerültek és jobb klasszisú lovak futhatnak benne, a verseny szép lefolyásúnak ígérkezik. *Semperidom* is indulhat, de a Tátra-handicapban aratott diadala folytán 7 kiló ponalást kell vinnie; istállója helyette valószínűleg *Felemás* fogja kiküldeni. A versenyben az első esélyt *Medicus* viszi a starthoz, míg mellette *Felemás* és *Bombardier* érdemel figyelmet.

A megnyitói előadásversenyt *Artatlan II.* nyerheti *Balek* ellen. A felkai handicapban *Bombardier* bírja bizalmunkat *Csendes* előtt. A két éves nyeretlenek versenyében *Atalaya* a tipünk *Xuthosszal* szemben.

A két évesek előadóversenyét *Dragina* nyerheti

Olympia ellen. Az elődök handikapjában *Lunalillonak* van kedvező terhe.

Tippeink a következők:

- I. *Artatlan II.* — *Felemás.*
- II. *Bombardier* — *Csendes.*
- III. *Medicus* — *Bombardier.*
- IV. *Atalaya* — *Xuthos.*
- V. *Olympia* — *Dragina.*
- VI. *Lunalillo* — *Wenckheim-ist.*

**** Johnny Reiff.** a kis amerikai csodajockey, amint beszélék, el fog jönni Budapestre, hogy a Szent István-díjban lovagoljon egy könnyű terhű négyévest.

**** Ka Gall** a helenenthal-díj győztese kötelezettséggel bir minden nagy versenyünkben, valamint a jövő évi hamburgi derbyben és jubileumi-díjban is.

**** Davensberget** a Milne istálló kiküldi Baden-Badenbe, hol meg fogja kísérni, hogy Iro tavalyi győzelmét a Prince of Wales stakesben ismételtelje.

**** Belvédere** megérkezett Tátra-Lomniczra, hogy a Kárpát-díjban részt vegyen.

**** Passe-partout**, amint egy lapunk zártkör érkező lomniczi távirat jelenti, nem jött fel a Tátrába. Helyette a Milne-istálló Pompadourt indítja a Kárpát-díjban.

**** Kamarosan.** Wiener-Welten szürkije, mely az idén teljesen elveszteni látszott tavalyi nagy formáját, most annyira rendben van, hogy Llubart egy triálban megverte s így öt hozták fel a Kárpát-díjra. Ross fogja lovagolni.

Nyiltér.

O. ca. és kir. apost. felsége születésnapjára, valamint a Szent István-napra Magyarország nemzeti ünnepére, ajánljuk a közkeveltséget

„Transylvánia és Vin brut“

magyar pezsgőket és a francia mód szerinti pezsgőgyártás iránt érdeklődőket gyárunkban bármikor szívesen látjuk. Teljes tisztelettel

Louis François & Co.
pezsgőgyárosok és kir. udvari szállítók BUDAFOK.

Grác! Szanatorium Grác!
Meerscheinschloss

ídegbetegeknek, fűdőbetegeknek és moriumbetegeknek. Legújabb gyógyberendezések, kombinált villamos fényfürők, hőzási és más individuális tápláló-gyógymód. Képes prospektusok ingyen.

(Az o rovat alatt közliótteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

EGYESÜLETEK.

(A Szűnidei Gyermektelep-Egyesületnek) Lipikén nyaraló II-ik csoportja idén július 14-én est 8 óra 35 perckor érkezik vissza a Jávárosba a Keleti pályaudvaron. A III-ik csoport Lipikere indul idén július 16-án reggel 7 óra 15 perckor. Az egyesület elnöksége felhívja a szülőket, hogy gyermekekkel márcs reggel 6 órakor gyűlekezzenek a keleti pályaudvaron. A gyermekek megvizsgálása 16-én délután lesz a nagymező-utcai polgári iskolában.

(Az Eötvös alap) augusztus 20-án, délelőtt 9 órakor tartja Budapestben, a Magyar Tudományos Akadémia kistermében osztó-bizottsági, s folytatóság ezután közgyűlést, a következő tárgysorozattal: 1. A jótétemények odaítélése. a) Ösztöndíjak odaítélése; b) segélyek kiosztása; c) felvétele a Tanítók Házába. 2. Elnöki bejelentések. 3. Indítványok.

(Turisták közgyűlése.) A magyar turista egyesület ez idei közgyűlést *Eperjesen* tartja meg augusztus hónap 17-től 21-ikéig bezárólag. A közgyűlés tartama alatt az egyesület nagyobb kirándulásokat rendez.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A sajtó parazítái.** A lapok törvényszéki rovatában sokat szerepelt már *Abrányi* (Auspitz) Márton és jeles bajtársa a szédélgsben: *Biró* (Breuer) Lázár. Mind a kettő hírlapíróknak adták ki magukat, külföldre lapvállalatokba bocsátottak, hogy ezen a révén megszarolják kiszemelt áldozataikat. Ezek közé tartozott *Ocskay* Gusztáv magyar államvasuti főellenőr is, aki azonban néhány jól irányzott botlással fízette ki őket. A két szélhámosnak nem volt elég a kapott lecke, a zsarolásra alakított *Gépirók Lapjában* egy botrányt hajhászó cikket írtak, amelyre olyan választ kaptak, hogy nyomtatvány útján elkövetett rágalmasz és becsületsértés miatt lenyitó följelentést adtak be *Ocskay* Gusztáv ellen. A vizsgálóbíró ekkor a vizsgálat elrendelése iránt való indítványának előterjesztésére hívta föl a két panaszost, akik azonban egyéb ügyek miatt égni érezték talpuk alatt a földet s csöndesebb óghajlat alá vonultak. *Kállay* Miklós törvényszéki vizsgálóbíró arra való tekintetből, hogy

a két főmagánvádoló tartózkodó helye ismeretlen s így a végzést nekik kézbesíteni nem lehetett, indítvány nélkül pedig a vizsgálat nem rendelhető el: a további eljárást megszüntette.

§§ **Milliópör József Ágost főherceg ellen.** Ez év február havában *József Ágost* főherceg eladta kistapolcsányi kőszénbányájának összes bányatermékét egymást követő husz évi időtartamra 1901. március hó 1-től kezdődőleg, *Meisels* Samu budapesti kereskedőnek. A kötével tartalma szerint a kőszénbánya igazgatósága köteles volt a nyári hónapokban havonként 100, a téli hónapokban pedig havonként 200 vaggon szenet, métermázsánként 76 fillér árért a kistapolcsányi vasúti állomásra szállítani. Április végén a bánya igazgatósága váratlanul megtagadta a kőszén-szállítást, mire *Meisels* óvást emelt s egymillió hetvenkilencezerszázhatvan korona kártérítés erejéig bepörülte *József Ágost* főherceg kistapolcsányi kőszénbánya vállalatát a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszéknél. A pertári tárgyalás alkalmával a főherceg ügyvédje illetékességi kifogást emelt azon a címen, hogy a főherceg ellen csakis az udvari bíróság előtt lehet pört indítani. Ezzel szemben *Meisels* ügyvédje azt tartotta, hogy ügyele nevében nem a főherceg személyét pörli, hanem a tulajdonát képező iparvállalatot. A budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék a bírói illetékesség kérdésében 72609/901 sz. a ma döntött, még pedig akként, hogy a bírói illetékesség ellen tett kifogást elvetette, a pernek írásbeli eljárás szerint való tárgyalását alperes kérelmére elrendelte és a per felvételére határnapul 1901. évi szeptember hó 24 napjának délelött 9 óráját tűzte ki a kereskedelmi és váltótörvényszék pertárta. A határozat indokolása ekként hangzik:

Az uralkodóház tagjának peres és perenkívüli ügyeiben a bírói hatáskört az 1815. évi július hó 14-én kelt császári rendelet szabályozza, amely hatáskör az 1853. évi február hó 16-án kelt császári páttenssel Magyarországon is fenntartott.

A bírói gyakorlat (Kuria 11.857/1892) megállapította, hogy a felhívott rendeletek Magyarországon jelenleg is érvényben vannak és az uralkodóház tagjainak peres és perenkívüli ügyében ezek alapján jelenleg is ugyanazon szabályok irányadók a bírói hatáskörre nézve, melyek a perrendtartás életbe léptetése előtti időben tényleg tennéltek. A felhívott rendeletek értelmében azonban a bíróság hatáskörét leszállítani nem lehetett. Ugyanis az 1815. évi július 14-én kelt rendelet szerint a legmagasabb uralkodóház nem uralkodó tagjai illető minden peres és perenkívüli tisztán személyes polgári ügyben (in alien blass personlichen Civil Angelegenheiten), valamint a halálos ítéletnél a főudvarnagyi hivatal jár el. Ez az intézkedés tehát nyilvánvalóan a tisztán személyes természetű ügyekre vonatkozik és nem azonos a személyes keresetek fogalmával, melyeket a perrendtartás a dologi keresetekkel állít szembe, hanem csak azon ügyekre terjeszti ki a főudvarnagyi hivatal bírói hatóságát, amelyek az uralkodóház tagjainak személyes jellegű jogviszonyaiból keletkeznek.

A kereseti követelés azonban nem az alperes főherceg tisztán személyes természetű jogviszonyaiból, hanem az illetékesség kérdésénél irányadó kereseti előadás szerint abból származik, hogy az alperes kistapolcsányi kőszénbánya-vállalata, tehát kétségkívüli kereskedelmi üzlete, szenet adott el telperesnek és azt nem szállította, a jelen esetben tehát kereskedelmi ügyletből folyó kártérítési kötelezettség megállapítása képezi a per tárgyát, ez pedig nem tekinthető oly tisztán személyes polgári ügynek, melyre a főudvarnagyi hivatal kivételes bírói hatósága meg volna alapítva. De nem lehetett helyt adni a hegyi illetékesség ellen emelt kifogásnak, mert telperes bejegyzett kereskedő és mint ilyen a prrs 85. §. 2. pontja értelmében könyvkivonati követeléseit azon hely bírósága előtt perelheti, ahol a könyvek vétének; az pedig, hogy valamely követelés jogosan vezetett-e be telperes könyveibe, már az ügy érdemére tartozik.

Az illetékesség ellen emelt kifogásokat ennek alapján el kellett vetni és alperest — mint e kérdésben pervezést — a prrs 251. §-ához képest a perkölttség fizetésére kellett kötelezni.

§§ **Gondatlanságból okozott emberölés.** Tragikus eset miatt került *Benceze* István magyarországi születésű trainer a berlini bíróság elé. A vádított azelőtt *Hohenlohe* herceg szolgálatában állott, ahol megismerkedett egy *Scalupka* nevű istállófiúval, akivel benső barátságot kötött. Később *Benceze* trainere lett *Lücker* hadnagyának, akinek Berlinben a Hoppegartenban van a versenyistállója. Juniusban azután *Scalupka* is a Hoppegartenban kapott alkalmazást egy másik istállótulajdonosnál. Minthogy azonban nem költözhetett be mindjárt új állomáshelyére, *Benceze* lakásába költözött. *Benceze*nek volt egy ócska puskája, amelyet sohasem használt, ezt másnap az istállóban találta meg s e miatt tréfásan kérdőre vonta barátját. Azután szintén trébiából célozt és elsütötte a puskát. A tegerver, amelyben véletlenül töltés volt, elsüt és a golyó átturta *Scalupka* koponyáját, aki másnap meghalt. A bíróság előtt *Benceze* könyveze erősítette, hogy a tegerver mindig használatlanul állott lakásában, nem is volt hozzávaló töltése, barátjának nem engedte meg, hogy a tegervert használja és így nem is gondolt rá, hogy *Scalupka* távollétében töltéseket vessz a puskába. Csak meg

akarta ijeszteni barátját s ezért sütötte el a fegyvert. A vizsgálat kiderítette, hogy Bencez állításai megfelelnek a valóságnak. Minthogy azonban mégis gondatlanság valakire elűtöni a fegyvert, a nélkül, hogy előbb meggyőződött volna, hogy a fegyver nincsen eltéve: a bíróság Bencezét gondatlanságból okozott emberölésért három hónapi börtönrre ítélte.

TÁVIRATOK.

A délafrikai szabadságharc.

London, augusztus 9.

A kormány ma iratokat terjesztett a parlament elé, amelyek *Kitchenernek* az angol kormánytól kapott utasítások értelmében és a fokföldi és natáli kormányok hozzájárulásával e hó 7-én kibocsátott proklamációját foglalják magukban, amely így szól:

Fegyveres bandák parancsnokai, lovaszászlósi és vezérei, akik a volt köztársaságoknak polgárai és még folyton ellenszögülnek a felső csapatainak, akár az orjanjei gyarmaton, akár Transvaalban, akár a felső délafrikai birtokainak más részén harcolnak és a volt orjanjei szabadállam és Transvaal kormányának összes tagjai, ha szeptember 15-éig meg nem adják magukat, *mindörökké száműzetnek Dél-Afrikából*. A szeptember 15-éig meg nem hódoló, harcban álló polgárok családjaikat fenntartására való költéséért az illető polgárokat terhelik s erre zálogul szolgál az illető polgároknak ugy ígő, mint ingatlan vagyona.

A proklamáció szerkesztésénél, mint a kibocsátást megelőző levelezésből kiténik, nagy mértékben figyelembe vették azokat a tanácsokat, amelyeket a natáli kormányzó *Kitchenernek* a miniszterek nevében július 24-én adott. Szeptember 15-ikét Milner ajánlotta utolsó határnappal.

London, augusztus 9.

Kitchener jelenti Pretóriából tegnapi kelettel: *De Villiers* boer parancsnok és két lovaszászlós Warmbathban megadta magát. *De Villiers* a Bayer parancsnoksága alatt álló csapatok másodparancsnoka volt.

London, augusztus 9.

A Dél-Afrikából kiutasított idegen alattvalók kártérítési követeléseit tárgyaló bizottság mai ülésén *Steveking*, a német kárvallottak képviselője bejelentette, hogy a kárvallottak közül sokan szívesen jönének Angliába kihallgatás végett, ha az utazás költségei és az állásuk elvesztésétől való aggodalom nem tartaná őket vissza. Az elnök kijelentette, hogy minden követelést meg fognak hallgatni s ha a követelések alaposnak bizonyulnak, a bizottság nagylelkűen fog eljárni. Az ismételtén kért halasztások, ugymond, hátráltatják a bizonyítékötvételt s azért nem teljesítheti *Stevekingnek* azt a kérését, hogy a tárgyalást félre napolják el. Az ülés további folyamán az elnök az amerikai kárvallottak képviselőjének kérdésére kijelentette, hogy a bizottság a bejelentett követelések előzetes megvizsgálása után két hónapra el fogja halasztani a tárgyalást. Első sorban az osztrák és magyar kárvallottak követeléseit veszik tárgyalás alá. *Lusada* a bizottság elnapolását indítványozta. Az elnök ezt az indítványt is visszautasította és annak a reményének adott kifejezést, hogy a megbízottak az előzetes vizsgálatban részt fognak venni, mert nélkülük a tárgyalás alá kerülő esetekben nem történhetik előzetes döntés, minthogy ez esetben nem hallgatnának ki tanukat sem a kárvallottak mellett, sem ellenük.

Rotterdam, augusztus 9.

Krüger környezete nagyon aggódik a transvaali elnök egészségeért s Berlinből egy híres elmegyógyító speciálista orvost hívtattak hozzá.

Bécs, augusztus 9. A képviselőház német alelnöke, *Prade*, állását a német néppártnak, melynek tagja, rendelkezésre bocsátotta és az üzs elején visszalép az alelnökségtől. Eddig még nem bizonyos, vajjon a megüresedett alelnöki állást ismét német emberrel fogják-e betölteni, ahogy *Prade* kívánja.

Berlin, augusztus 9. A *Nordl. Allg. Ztg.* megcáfolja a *Manchester Guardian*-nak azt a jelentését, hogy *Vilmos* császár tanulmányt ír a takai erődök megostromlásáról.

Boroszó, augusztus 9. A német, osztrák és magyar méhészek augusztus 17-től 6-ig tartják vándorgyűlést. A kormány és a város 3—3000 márkával járult a méhészkiallítás költségeihez.

Róma, augusztus 9. A *Tribuna* megcáfolja azt a hírt, mintha a tengerészeti miniszternek szándéka volna, hogy az olasz flottát reorganizálja és az Adriai-

tenger részére a már fennálló földközi-tengeri hajórajon kívül még egy külön hajórajt szervezzen.

London, augusztus 9. A *Times*-nak jelentik Melbournből: A bevándorlásról szóló törvényjavaslattal azt a rendelkezést, amely szerint minden bevándorlótól megkivánják, hogy a bevándorlási hivatalnok diktálása után ötven angol szót tudjon leírni, itt nagyon elítélik. Azt hiszik, hogy ezzel a föltétellel sok tiszteletreméltó német és francia elemet fognak visszatartani a bevándorlástól.

Belgrád, augusztus 9. A haladópartban nagy az elégedettség, mert az eddig megválasztott képviselők között csak 16 haladópartí van. A szenátorjelöltek között egyetlen haladópartí sincs s ezért *Stefanovic* belügyminiszter a szenátusi választások után le fog mondani.

Brüsszel, augusztus 9. A *Soir* jelentése szerint *Albert* herceg automobilon kikocsizott az amerioisi kastélyból. Alig hogy elindult, árokba fordult. Bája nem esett.

Brest, augusztus 9. Most már bizonyos, hogy *Henrik* porosz herceg itt nem fog kikötni. Eddig nem jelezték a német hajók elhaladását.

Saratow, augusztus 9. Egy gőzmalom égésénél több munkás a lángok közt életét vesztette. A kár igen nagy.

A osohek kibökülése.

Bécs, augusztus 9. A *Slavische Correspondenz* az ifjú-cseh pártvezetőségnek egy kommunikációját közli, amely konstátálja, hogy a szabadelvű és a nemzeti párt között a küszöbön álló tartománygyűlési választásokra való tekintettel tárgyalások folytak, amelyek általános eszmecserére után albizottság kiküldetésére vezettek, amely konkrét részletkérdésekkel foglalkozott, de munkájának meg harmadrészével nem készült el, ugy hogy kötelező határozatot nem hozhatott. Ami a radikális államjogi pártot illeti, dr. *Saza* arra szorított, hogy szóba hozta néhány elvtársának jelölését. Mindaddig még semmit sem tárgyaltak le véglegesen, mert az albizottságot még harmadik ülésére sem hívták össze.

Frigyes oszszárné halála.

Dublin, augusztus 9. A *Connaught* herceg és neje ma Németországba utazott a temetésre.

London, augusztus 9. Lord *Roberts* Vilmos császárhoz táviratot intézett, amelyben kifejezte az angol hadsereg részvétét *Frigyes* császárné elhunytá alkalmából. Vilmos császár táviratilag szíves köszönetet mondott.

A német vámtarifa.

Berlin, augusztus 9. A vámtarifa-tervezet 12. paragrafusa alapján a törvény életbeléptetésének idejét a szövetség-tanács meghallgatásával császári rendelet állapítja meg. Ily módon a kormány szabad kezét kap a kereskedelmi szerződéses tárgyalások megindítása tekintetében és módja nyílik arra, hogy a régi kereskedelmi szerződések felmondását mellőzhesse. Ezzel szemben félhivatalos konzervatív részről az a szándék, hogy a kormány köteleztesse még a tárgyalások megkezdése előtt a kereskedelmi szerződések felmondására és hogy a törvény életbeléptetésének idejét magában a törvényben állapítsák meg. Ha a kormány ennek a követelésnek eleget tesz, akkor menthetetlenül az agráriusok hatalmába kerül és hogyha a kereskedelmi szerződésekett még a vámtarifális tárgyalások megkezdése előtt fel kell mondania, akkor a kormány keze a tárgyalások idejére teljességgel le lesz kötve.

Meghisult földkutatás.

Köln, augusztus 9. A *Köln. Ztg.* jelenti *Seul*-ból e hó 9-ikéről: A koreai bányák francia igazgatója egy expedícióval a seuli kormányzóságba ment, hogy az aussani járásban földkutatásokat végezzen. Az ottani bányákban alkalmazott koreaiak és japánok ellenállást fejtettek ki és az expedícióit kényszerítették, hogy visszatérjen *Seul*-ba, ahonnan az másnap erős katonai fedezet oltalma alatt ismét Aussenba ment.

Walderssee otthon.

Hamburg, augusztus 9. Gróf *Walderssee* tábornagy nejevel, kevéssel 12 óra után az ünnepélyesen díszített *Dammthor* pályaudvarra érkezett, ahol a bucsura több szenátor és nagy számú közönség jelent meg. A grófnak és nejenek virágcsokrokat nyújtottak át. A közönség lelkes éljenzésével indult a vonat Majna-Frankfurt felé.

A kínai bonyodalom.

Sanghai, augusztus 9. Az angol konzul Nankingba utazott, hogy *Luikun* fő kormányzóval a Vuszung folyó szabályozásáról tanácskozzék.

Tien-Cin, augusztus 9. *Voyron* francia tábornok ma elutazott innen.

Páris, augusztus 9. *Puillon* tábornok, aki a kínai francia okkupációs dandár parancsnokságát átvette, táviratban jelenti, hogy *Voyron* tábornok,

Baillona tábornok és több más tiszt kíséretében Japánba utazott.

Róma, augusztus 9. A *Stefani*-ügynökség kommunikéje egy londoni távirat ellenkező pekingi jelentésével szemben konstátálja, hogy a hazaszállításra kisméretű olasz csapatok rendben utnak indultak. Teljesen valótlán, hogy olasz csapatok bármiféle fosztogatásokat vagy rongálásokat vittek volna véghez a császári palotában.

Kolumbia és Venezuela.

Washington, augusztus 9. *Russel*, az Egyesült-Államok caracasi ügyvivője azt jelenti, hogy *Kolumbiával* való konfliktustól tartanak, mert onnan állítólag 5000 főnyi sereg indult el *Venezuela* felé. A kormány azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy a kolumbiai követnek kiadja-e utlevelét.

New-York, augusztus 9. Az Egyesült-Államok kormányja 3 hadihajót küldött a venezuelai partokra. A kolumbiai csapatok eddig akadály nélkül nyomulnak előre *Venezuela* területen. Ugy látszik, a venezuelai hadsereg még nincs harcra kész állapotban.

Canaos, augusztus 9. A kormány közhírré teszi, hogy a kolumbiai hadsereg újból betört *Venezuela*-ba.

Közgazdasági táviratok.

Péttervár, augusztus 9. A cserzőanyagok és a mímóza-kéreg vámtételeit akként módosították, hogy *quebracho*a gerendákban vagy busabokkban és mímóza-kéreg örlve vámentesen hozható be, ellenben gesztenyéből, hemlockeserből, *quebrachoból*, cserből és tenyőből való cserzőanyag-kivonatokért bármilyen alakban pudonként 45 kopényi vám fizetendő.

London, augusztus 9. (Gabonapiac). Az irányzat általában szilárd. Angol tengeri 13 p-vel drágább. Minden egyéb változatlan. Városi liszt 23—24 sh. *Repeolaj* 27 sh. Tengeri 23 sh. Behozatal: buza 20,000, árpa — zab 10,000 q. Az idő szép, de hideg.

Liverpool, augusztus 9. (Gabonapiac). Amerikai buza 1—2 p-vel, amerikai tengeri 3—4 p-vel drágább. Amerikai liszt 6 p-vel olcsóbb. Az idő szép.

New York, augusztus 9. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) *Gyapot*: New Yorkban helyben 8.— (8.—), aug-ra 7.13 (7.07). Novemberre 7.23 (7.16). *New-Orleans*ban helyben 8 1/2 (8.—). — *Petroleum*: Stand white New Yorkban 7.50 (7.50). Stand white Philadelphian 7.45 (7.45). Refined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.25 (1.25). — *Zsír*: Western steam 8.90 (8.90). *Rohe* és *Brothers* 9.10 (9.05). — *Tengeri* irányzata állandó. — Szept-re 61 1/2 (61 1/2). Októberre — (—). — Decemberre 63.— (63.—). *Buza* irányzata szilárd. — *Piros* őszi helyben 77 1/2 (77 1/2). Szeptemberre 75 1/2 (75 1/2). Októberre 76 1/2 (76 1/2). Dec-re 78 1/2 (78.—). Májusra 81 1/2 (81 1/2). *Gabona* szállítási díja *Liverpool*-ba 1.— (1.—). — *Kávé*: *Jair Rio T.* sz. 5 1/2 (5 1/2). Aug-ra 4.90 (4.90). Novemberre 5.10 (5.05). — *Liszt*: *Spring Wheat* cears 2.75 (2.75). — *Cukor*: 3 1/2 (3 1/2). — *On*: 27.12 (27.17). — *Réz*: 16 1/2 (16 1/2). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, augusztus 9. (Terménytőzsde.) (Zárlat.): *Buza* irányzata állandó. Szept-re 70 1/2 (70 1/2). Okt-re 71 1/2 (71 1/2). *Tengeri* irányzata állandó. — Szept-re 57 1/2 (57 1/2). — *Zsír*: Szeptemberre 8.62 (8.62). — Októberre 8.70 (8.67). — *Szalonna* short clear 8.35 (8.35). — *Sertáshus*: Szeptemberre 13.85 (13.77). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— kéziratosokat nem adnak vissza. —

Előfizetők. Küldje be az országos vegyvizsgáló laboratóriumba. Még jobb, ha a szolgabírósg útján küldeti el, mindenesetre olcsó a vizsgálat díja.

K. I. *Bukarest*. Ha érdekes dolgot küld, szívesen közöljük. Akkor esetleg az állandó megbízatásról is lehet szó.

P. K. *Szeged*. Azokat a cikkeket *Molnár* Ferenc írja.

W. L. *Orosz*ból. Ugy tudjuk, németül nem jelent még meg.

H. D. *Helyes*, két sz az egyikben és két s a másikban.

Jogász G. Szeptember első napjaiban kell benyújtani.

R. J. *Pincshely*. Nagy örömrre van ez a szíves rokonérzés.

Sz. L., Sz. J., N. J., Sajnos, közölhetetlenek.

F. K. *Felnémet*. Ha megint irunk ilyen tárgyú cikket, felhasználjuk adatait.

St. I. *Máramaros-Sziget*. A kéredezott kuriai bíró ágostai evangélikus vallású.

S—K. A tárgyarg elmaradt a forint szó mellől, ez a hiba.

L. L. *Verbó*. *Singer* és *Wolfner* könyvkereskedésében (Andrássy-ut 10.) kaphat.

Anonymous. A címe jelenleg: Budapest, Sváb-hegy, Wein-villa. A fővárosban van.

KÜLÖNFÉLÉK.

„Poétasors.“

— Makai Emil halálára —

Nem volt bús a költő sorsa,
Ha utjára rózsát hintett
Az imádott lány szeméből
Kisugárzó fény, tekintet.

Mírói lelke ábrándozik,
Amit csak a szíve érez,
Összeolvad egy reménybe:
Az a léány az övé lesz!

Be jól esik a szívének,
Hogyha gyótri gond és bánat.
Sejtí, hogy az éjféli után
Aranyszínű hajnal támad.

Göröngyöket sehol sem lát,
O neki az élet álom;
Szeme ott csüng mindörökké
Egy fakadó rózsaszálon.

Édes Álom viszik fel, fel,
Diadalról diadalra.
Kire léány-szem mosolygott
— Borítsa bár a sir halma —
Az a költő nincs meghalva.

Feleki Sándor.

Egy kis statisztika.

Chicago, július 26.

A statisztika a legkésebből szóló tudomány. Világosságot vet a kultúrára, kereskedelemre iparra, a nemzeti és a közgazdasági élet minden ágára. Egy pár statisztikai könyv jelent most meg Chicagóban. azokból közülök néhány érdekes adatot. Látnivaló ezekből, hogy az Egyesült Államok milyen bőkezűen gondoskodik a hadseregéről, mint a hogy különben is pazarló költ minden intézményére. Láthatjuk továbbá, hogy milyen nagy az olvasási kedv Chicagóban, mint a hogy ehhez hasonló az a többi amerikai városokban is. Az Egyesült Államok nemcsak gazdagodik, de művelődik is. Az persze már nagy baj, hogy a vasuti balesetek statisztikája is olyan tulságosan gazdag.

Ime egy pár számadat:

(Mibe kerül a hadsereg.)

Az Egyesült-Államok aránylag a legtöbbet költ a hadseregére. Simpson alezredes most megjelent jelentéséből látjuk, hogy egy katonai eltarása az Egyesült-Államoknak évenként 5070 koronájába kerül. Az Egyesült-Államok mellett Németország költ legtöbbet egy emberre: 1005 koronát fejtenként, a legkevesebbet pedig Oroszország: 785 koronát évente egy katonáért. A jelentés egyben kimutatást közöl arról,

hogy az amerikai Egyesült-Államok és Európa öt nagyhatalmassága mennyit költenek a hadseregükre, egyben összehasonlítást tesz arra nézve is, mennyibe kerül egy-egy katonai eltarása az illető államnak.

	Létszám	Évi kiadás koronákban	Egy ember mibe kerül koronákban
Olaszország	221.388	208,203.320	960
Ausztria-Magyarország	350.637	393,589.000	970
Németország	562.187	710,386.125	1005
Franciaország	589.215	622,457.500	985
Oroszország	732.605	709,464.125	785
Egyesült-Államok ...	76.200	571,100.000	5070

Látjuk tehát, hogy az Egyesült-Államok 76,200 főnyi hadserege 571,100,000 koronába kerül, holott nyolcszor oly nagy hadseregére, tehát 589,215 emberre, Franciaország évente csak ötven millió koronával költ többet, azaz összesen 622,457,500 koronát. Kevesebbet mint a fele összegért Olaszország háromszor akkora hadsereget tart fenn mint az Egyesült-Államok és valamivel többert mint a fele összegért, az osztrák-magyar monarchiának ötször akkora hadserege van, mint az Egyesült-Államoknak.

(Mennyit olvas Chicagó?)

Az amerikai nyilvános könyvtárak nemcsak a saját helyiségeiket bocsátják rendelkezésre az olvasni akaró közönségnek, de a polgároknak rendszeresen ingyen haza is szállítják a könyveket. Természetes, hogy ez a kényelem nagyban elősegíti az olvasási kedvet, amelyről *Hild*, a chicagói könyvtár tükára most megjelent évi jelentésében érdekes adatokat találunk.

Az alábbi statisztika mutatja milyen fajtájú könyvet és mennyit olvasott otthon a chicagói közönség.

Regényt	Kötet	Százalék
.....	801.279	45.20
Ifjúsági könyvet	507.743	28.85
Történelem és életrajz	111.151	6.27
Földrajz, utazás	53.891	3.04
Tudományos, esztétikai könyvek	94.487	5.33
Költés és dráma	24.819	1.41
Különféle	56.373	3.18
Idegen nyelvű munkát	123.028	6.94
Összeg:	1,772.741	100.00

(Hányan nem tudnak írni, olvasni?)

De különben nem csuda, hogy ilyen sokat olvasnak Chicagóban. A legtöbb megjelent városi statisztika kimutatása szerint Chicagóban 511,048 huszon-

egy éven felüli férfi közül csak 20,572 nem tud írni, olvasni, ezek közül is 19,336 külföldi, úgy hogy csak 1286 bennszülött analphabéta van Chicagóban.

(Mennyi a vasuti balesetek száma?)

Ezek mellett az ürvendéses szám adatok mellett szomorú statisztikai kimutatást közöl az amerikai kereskedők központi bizottsága. Ez a kimutatás a vasuti balesetekről szól. A kimutatás szerint a legutóbbi 13 esztendőben az Egyesült-Államok területén vasuti baleset következtében 86,277 ember halt meg és 469,017 sebesült meg. A legutóbbi 1900-ik évben 7865 ember lelte halálát vasuti balesetnél és összesen 50,320 sérült meg.

Sz. B.

+ Vilmos császár órái. A németek urának a borbélyja igen ügyes ember, de rettenetesen pontatlan. Ugy megvárakoztatja a fenséges urat, mintha valami indi-finci kis hivatalnok lenne, amit Vilmos császár végre is megcsokalt. Előbb úgy gondolta, hogy elcsapja a hanyag figarót, de aztán csak elállt ettől a szándékától. Valami jó ötlete támadt. Mikor a borbély legközelebb megint későn jött, mosolyogva szólott hozzá:

— Edes barátom, úgy látszik, hogy a maga órája állandóan késik. Dobja a pokolba azt a rossz klepsidrárt, adok helyette másikat.

Es drága, arany kronométert nyomott a borbély kezébe. A borbély megköszönte, de egy perccel sem jött azért pontosabban. Most már azonban a császár is elvesztette a türelmét és rákiáltott az elhült figaróra:

— Ugy látszik, hogy a kronométer se jár jól. Adja csak vissza, kap helyette másikat.

Es az arany kronométert visszavéve, egy közönséges ótmárkás pakfond órat nyomott a borbély kezébe.

+ Tizenöt millió frank — virágokért. A francia Rivieráról évenként temérdek sok viragot szállítanak szerie a világra, de talán még a tájékozottakat is meg fogja lepni az a kimutatás, amely a virágokkal folytatott kereskedelemről szól. Statisztikai kimutatások szerint évente körülbelül tizenöt millió frank értékű viragot exportálnak a Rivieráról a külföldre. Megjegyzendő, hogy a virág-árak az utóbbi években meglehetősen emelkedtek és valószínű, hogy még magasabbra is fognak emelkedni, ami a parfüm-gyártás nagy föllendülésének a következménye. Hogy egy illatszer-gyár mennyi viragot fogyaszt, azt megvilágítják a következő adatok: a *grassei* parfüm-gyár évente két millió kilogramm rózsát használ, harmadlél millió kilogramm narancsviragot százötvenezer kilogramm jázmin, százyolevanezer kilogramm tubarózsát és százer kilogramm ibolyát.

REGÉNY.

EGY LEÁNY.

Írta: MAXIM GORKIJ.

(21)

— Nem, ezt nem teszem! — szóló komolyan Varenka. — Tudom jól, hogy olyan emberek nincsenek. De éppen azért szépek azok a könyvek, mert olyanról beszélnek, olyat mutatnak nekünk, amilyen nem is létezik. Közönséges, köznap, szürke alakokat mindenütt lehet találni... Az egész élet közönséges... Tulságosan sokat beszélnek már bajokról... Bizonyára sok ebben a hazugság és ha nem igaz a dolog, milyen csunya, hogy olyan sokat beszélnek olyan dolgokról, amelyek összehasonlíthatatlanul kisebb mértékben léteznek! On azt mondja, hogy a könyvekben utánzásra méltó érzéseket és gondolatokat keressen az ember... és hogy az emberek valamennyien tévednek és meg sem értik egymást... Hiszen ezeket a könyveket is emberek írják! Hogy tudhatja már most az ember, kinek higgyen és melyik a jobb, melyik a rosszabb... És azokban a könyvekben, amelyekről ön beszél, sok nemes... — Nem értett meg engem! — szakította félbe Szergejevics Hippolit.

— Valóban? És most ön mérgeződik rajtam? — kérdezte bűnbánó hangon Varenka.

— Nem, de hogy mérgeződöm. Hát lehet erről szó is?

— Ön mérgeződik, tudom, tudom! En is mérgeződöm mindig, ha nem értenek egyet velem! De miért is akarja, hogy egyetértsék magával? És én is, miért akarom, hogy... Egyáltalában miért veszeksznek folyton az emberek és miért akarják, hogy igazat adjanak nekik? Ilyen módon hiszen nem lehet többé már semmiről sem beszélni.

Varenka kacagott és nevetve fejezte be a mondókáját:

— Olyan ez az egész dolog, mintha mindenki azt akarná, hogy valamennyi szóból, amelyet az ember kimond, csak ez az egyetlen egy maradjon meg: — igen. Milyen mulatságos... — Azt kérdezi, miért... —

— Nem, én értem önt. Ön megszokta az oktatást és nem bírja elviselni az ellenmondást, a felbeszakítást.

— Egyáltalában nem... Csak a kritikai gondolkodást akarom magában fölébreszteni... A kritikai méltatását mindannak, ami körülötte történik s ami a lelki életében végbe megy.

— Minek? — kérdezte Varenka és naiv pillantással Szergejevics Hippolit szemébe nézett. — Hát már mégis kezd megérteni! Hát azért, hogy képes legyen megvizsgálni az érzéseit, a gondolatait, a cselekedeteit... , hogy tudjon alkalmazkodni mindig magához és az élethez.

— De ez meglehetősen nehéz lehet. Onmagát megvizsgálni... , önmagát megbírálani... , hogyan csinálja ezt az ember? Hiszen egyedül van az ember... és hogyan... , miképpen...? Két részre oszszam magam, mi? Ezt nem értem. Ugy beszél ön, mintha az igazságot egyedül ön ismerné... Különbözik magam is, minden ember úgy cselekszik... Ami azt mutatja, hogy valamennyi téved. On azt mondja, az igazság minden ember számára egy és ugyanaz, nemde...? Nézze csak, micsoda gyönyörű pázsit...!

Szergejevics Hippolit követte Varenka tekintetét és nem felelt neki. Az elégedetlenség érzése tombolt bensejében. Ugy érezte, mintha ez a makacs léány megsebezte volna az esztét, a tudását. Minden olyan törekvésnek, hogy átalakítsa, szilárdan ellenállt és egyetlen egy pillanatra sem tudta gondolatát oda rögzíteni, ahova akarta, hogy mostani meggyőződéséből elvezesse egy más, az ellenkező útra. Megszokta, hogy azokat az embereket, akik nem voltak vele egy véleményen, korlátokban tartja. A legjobb esetben, azt hitte, elveszi tőlük azt a

képességet, hogy eszükön túl terjeszkedhessenek, — az ilyenekkel szemben aztán félig részvétellel, félig lenézéssel bánt el. — De ez a léány éppenséggel nem tűnt föl butának és nem azokat az érzéseket váltotta ki belőle, amelyeket az eddigi ellenfelei szoktak kiváltani. Miért? Hogyan? Erre így felelt meg magának: — Bizonyára csak azért, mert olyan igazán szép... Bohó szavaiért nem lehet megharagudni... , már csak azért sem, mert minden mondása eredeti és az eredetiség ritka tulajdonság, különösen az asszonyoknál.

Mint magas műveltségű férfiú úgy viselkedett az asszonyokkal szemközt, mintha szellemi-ekben egyenlők volnának vele, magában azonban, mint minden férfiú, gunyos és kételkedő véleménynyel volt az asszonyokról. Az emberek szívében a hit számára sok hely van, de a meggyőződésnek alig jut tere.

Lassan lépkedtek a nagy, csaknem kerek, pázsitos mezőn. Két fekete kerék-nyommal metszette át a mezőt az út, amely aztán ismét az erdőben eltűnt. Az erdei pázsit közepén kis eszmóban apró, fiatal nyírfák állottak, amelyek árnyékokat vetettek a lekaszált fűre. Nem messze ismét egy lebontott kunyhó volt galyakból, ebben szénát tartottak, a szénán két csóka ült. Szergejevics Hippolit a csókák jelenlétét szükségtelennek tartotta a titokzatos csendességű erdő sűrű falatával határolt e szép magányban. A csókák azonban a két vándort megnézték, valami bátorság és öntudat volt a tartásukban, mintha kötelességüknek tartanák őrizni a kunyhó bejáratát.

— Nem fáradt el? — kérdezte Szergejevics Hippolit.

Csaknem dühös pillantással mérte végig a mozdulatlanul esücsülő csókákat, akik olyan komolyan és szigorúan néztek.

— En? Fáradt a sétától? Ugyan! Különbözik is csak egy versznytíre vagyunk onnét, ahol vannak bennünk... Most átmegyünk az erdőn s aztán már hegyről lefelé vezet az út.

Elbeszélte, milyen szép ott minden, ahova

† **Nászutazások.** Andrews hajókapitány nász-utazása tulesz Flammarión ötletern is. Az utóbbi lég-hajóra szállott fiatal életpárjával és a „csillagok szomszédóságában” töltötte a mézesheteket. Andrews az Atlanti-tengerre vitte ifjú feleségét és egy tizenkét láb hosszú, három láb széles lélekvesztőn ringatta magát a szerelem, meg az ocean hullámai egyszerre. Mr. Yatesnek szintén eredeti ötlete támadt a nászut utazás kelemeinek meghosszabbítására nézve. Azzal az utiprogrammal indult el menyasszonyával az esküvő után New-Yorkból, hogy körülutazzák együtt a világot és vissza fognak térni két év múltával New-Yorkba. A pontosan kidolgozott utiterv szerint Berlinben lesz az első és Yokahamában a második — keresztelő. De legfurcsább valamenyvi közül egy beedisi angol pár nászútja, melyet egy „közbejött akadály” zökkentett ki a rendes mederből. Alighogy férj és feleség elhelyezkedtek a kupében, a rendőrség letartóztatta a férjet — okmányhamisítás miatt. Három évig ült azután a férj a börtönben s mikor letelt a rabság ideje, csak akkor folytatta a nászútazást.

† **A megalázott cigarettá.** A cigarettá sokunknak jó barátja. Szeretjük őt és hálásak vagyunk neki, amiért hogy a szivarénál könnyebben oszlik és kevésbé csípős füstjét juthatjuk. És ezért fáj nekünk, hogy a cigarettát méltatlanul szégyen érte, hogy megalázta őt egy férfiu a *hammelburgi* polgármester.

Ugy történt az eset, hogy *Rupprecht* herceg, a bajor trón örököse keresztül utazott *Hammelburgon*. A városka tanácsa élén a polgármesterrel, meg elent a pálvanduron és holmi üdvözlő beszédek elmondása végett lázasan keresett a vasúti kocsiban egy egyenruhás, magasrangú tiszt után. Rupprecht herceg azonban, éppen azért, hogy ilyfajta üdvözlések elől védje magát, egyenruha helyett inkognitót-adó egyszerű civilruhában utazott s nagyokat mulatott azon, hogy miképpen keresik őt azaz hogy az egyenruháját. Mulatott és e közben szította a cigarettáját.

Már indulóban volt a vonat, a mikor az egyik tanácsos rámutatott.

— Hát ha ez a szürkeruhás ur a trónörökös. Nagyon előkeio a külseje.

A polgármester végtelen kicsinyléssel tekintett végig ennek a véleménynek az elmondóán.

— Tanácsos ur, maga nagy számár. Ugyan hogyan lehetne ez az egyén — herceg? Hiszen cigarettát szív! Egy herceg csak nem fog holmi rongyos cigarettát szivni... A nagy urak csak szivart vesznek a szájköbe...

Némiképpen tájékozatlan ur ez a hammelburgi polgármester és ezért megbocsátjuk neki, hogy így megalázta a szegény cigarettát, sokunknak szeretett, jó barátját...

mennek, Szergejevics Hippolit pedig érezte, mint vesz magán erőt egy édes, puha tunyaság, amely már abban is akadályozza, hogy Varenka szavait kövesse.

— Az erdő ott egy magaslaton van, csupa fenyő. A fák óriási nagyok, alul nincs águk, csak felül terjeszkednek szét, olyan mindegyik, mint valami sötétzöld napernyő. Csönd van az erdőben, halálös csöndesség, a föld tele van apró tülevelekkel, olyan ez az erdő, mintha kisöporték, kitisztogatják volna. Ha ott sétálok, folyton istenre gondolok... A trónja körül éppen ilyen ünnepi áhitat lehet... Az angyalok nem magasztalják... Nem igaz az, hogy magasztalják... Hát nem tudja ő különben is, hogy nagy, hatalmas és mindenható...

Szergejevics Hippolit agyában megvillant egy gondolat: — Mi történnék, ha a dogma hitelét használnám föl arra, hogy a lelkére hassak?

De elvetette ezt rögtön, gyöngességének szögyni való fegyvere lett volna ez. Es tisztesség-telen is egy olyan hatalom erejével élni, amelyben ő maga nem is hisz.

— Hisz-e ön... vagy nem, istenben? — kérdezte hirtelen Varenka, mintha belátott volna a gondolataiba.

— Miért gondol effélére?

— Mert a tudósok nem szoktak hinni...

— Miért ne!... szolt nevetve Szergejevics Hippolit; nem akart erről beszélgetni.

De Varenka állhatatos maradt.

— Nem valamennyi hitetlen? Hát milyen az ön hitelensége? Kérem, beszéljen nekem olyanokról, akik éppenséggel nem hisznek istenben... Nem értem, hogy lehetséges ez. Hogyan is keletkezett ez?

Kis ideig hallgatott Szergejevics Hippolit. Aztán beszélt a világ keletkezéséről abban az értelemben, ahogy ő hitte. Nagy, kifürkészhetetlen erők örök mozgásban vannak és hatalmas mozgásuk hozza létre ezt a nekünk látható világot, amelyben a gondolat ugyanannak a törvény-

† **A szivárványos pisztráng.** Köttl I, akinek Felső-Ausztriában Redl-Zipfben van európaszerte ismert pisztrángtenyésztő telepe, írja, hogy a szivárványos pisztrángot már 1885-ben kezdte tenyészteni oly sikerrel, hogy 1890-ben a bécsi internacionális halászati kongresszuson a leghatározottabban eredményesnek jelentette ennek az akkor még egészen új halnak a meghonosítására célzó törekvéseket. Azóta e halat a Vöckla-folyóban igen szép sikerrel tenyészti; a Vöckla-folyónak tulajdonában lévő mintegy 6 kilométer szakaszán a hal teljesen meghonosodott. A Vöckla pisztrángos víz, de már a pénzépér is lakja; néha egy-egy galéca is előfordul benne. A tulajdonába tartozó szakasz felső határán két nagy duzzasztó-gát van, amelyek felett eddig még szivárványos pisztrángot nem fogtak. A gátak alatt azonban azon a 6 kilométer vonalon négy év óta évenként 1500—2000 darabot halásztak ki. A haik ívását többször megfigyelte. Íváskor a Vöcklából nagyon szeretnek egy kisebb mellékpatykba vonulni, amelynél nem egyszer kilogtak egy nap 60—70 drb ivarérett szivárványos pisztrángot.

† **Napernyők kutyák számára.** Párisban egy idő óta kalappal védik a lovakat a napsgár ellen. Brüsszelben a francia ötlet megmódosított utánzásra talált. Itt ugyanis a járomba fogott kutyákat védelmezik a napsgár tikkasztó forrósága ellen, de nem kalappal, hanem napernyőkkel. Az ötlet a brüsszeli tejárús asszonyoktól származik és dieséri a gyakorlati érzéküket. Bizonyos, hogy a sokkal nyugodtabb mozgású lovak inkább viselhetnek kalapot, mint a kutyák. Ezeknél a mozgékonyaság, az örökös jobbra-balra fordítása a fejnek kizárja a kalapviselést vagy legalább is célszerűtlenné teszi azt. Ezt bizonyította be az a néhány főpróba, mely a napernyő alkalmazását megelőzte. Ellenben a napernyők árnyékában a brüsszeli tejes asszonyok teherhuzó kutyái egészen jól érzik magukat és a kutyafogatok fölött alkalmazott napernyők állítólag egészen jól festenek.

† **Borravalók Londonban.** Londonban sok olyan kávé- és teaterem van, amelyekben csupa előkelő családból való nő szolgálja ki a vendégeket. Így például van a Bondstreeten egy kávéház, amelyben csak katonatisztek leányait alkalmazzák pincérlőknek. A helyiség boudoir-stílusban berendezés s nagyon kellemesen hal a látogatóra, aki a délutáni tea-időben a poros és meleg utcáról ide belép. Elegáns ruhájú előkelő hölgyek, hasonlóan elegánsan öltözött s nagyobbára igen csinos, fiatal leányok szolgálnak ki itt. Természetesen teljesen ki van zárva e helyeken a borravalók adása, ám ha egy idegen véletlenül mégis borravalót hagy a tálcán, úgy távozása után körülbelül a következő jelenet játszódik le: A borravaló fölfedezik, a kiszolgáló leány megrémül, jelentést tesz az étterem felügyelőének, a

corpus delictit valamennyien szemügyre veszik, előhívják a kávéház tulajdonosát, a derék ur megjelenik... Hogy aztán mi történik e boldogtalan pénzzel üzletzárta után? Az üzleti titok.

† **Robespierre oselédjei.** Érdekes kis hírt olvasunk egy *elászi* lapban *Robespierre* két oselédjéről, a szakácsnőjáról és a kocsisáról. Az előbbi *Adé Katharinának* hívták, a *nieder-haslachi* (olzászi) születésű kocsis pedig *Widöcher* Jakabnak. Gazdájuk halála után, attól félve, hogy a rémuralom szomorú véget ért hősének sorsában a házanépének is osztozkodnia kell, elsöztek Párisból, a kocsis szülőfalujaiba menekültek s csakhamar össze is keltek. Békésen éltek, csak akkor voltak rossz napjaik, ha visszagondoltak arra, hogy ők valaha Robespierret szolgálták.

— Azt az emberitő szörnyeteg, mondották borzadva. Es ájtatos lélelemmel tették hozzá:

— Megbocsátja-e az isten azt a mi szörnyű

vétünköt, hogy éveken át szolgáltuk azt az ezerszeres gyilkost?

— Es nem fordítottam az árokba, hogy a nyakát törte volna, — mondta a férj.

— Es nem kevertem mérget az ételébe, hogy elpusztult volna, — mondta a feleség.

Es hogy az isten megbocsátja nekik e szörnyű

vétüköt, s hogy a másvilágon ne büntesse őket örök kárhózzattal, minden vagyonukat a templomra hagyták örökségbe azzal a kikötéssel, hogy hetenként négy misét mondanak a lelki üdvösségükért...

† **A dohányzás ellen.** Az Egyesült-Államokban újabb nagy mértékben harcolnak a dohányzás ellen s már eddig is nagy sikereket értek el. Chicagóban van a mozgalom központja, ahol a legszigorubb rendeletekkel szabályozták a dohányárúsitást. A kiskorúknak semmiesetre sem szabad szivart, cigarettát vagy más dohányzási cikket kiszolgáltatni. A nyugati államokban is hoztak ilyenfajta határozatokat, amelyek még szigorubb intézkedéseket ioglnak magukban. Mindenki, aki az államok területére csak dohányzási cikket szállít, a legkeményebb büntetésben részesítendő. A szülőknek és gyámoknak pedig szigoruan el van tiltva tizenöt éven aluli gyermekeknek megengedni a dohányzást. E rendeletek megszegése esetén az illetőt nem kevesebb, mint 200—800 koronával büntetik. Ezek a drákió határozatok persze nem kis ellentállásra találtak az országban. Így Reynolds doktort, aki intézetében a tanítványainak büntetés terhe alatt eltöltötte a dohányzást, elbocsátották állásából és ügye a törvényszék elé fog kerülni.

† **A smoking.** Egy párisi lapban olvassuk: A smoking nevű ruhadarab történetét magának a kabát-nak neve foglalja magában. *For smoking* azt jelenti: dohányzásra. Történet ugyanis, hogy egy kényelme

Meggyorsította lépteit és kiáltani kezdett:

— Ho... ho... ho... hó...

Miért kiált most, — töprengett Szergejevics Hippolit.

A folyó partjához értek. A parton nyárfák és juharok voltak. Atellenben egészen a víz mellett magas fenyőkék emelkedtek, amelyek a levegőt erős hegyi illattal töltötték be. Ott, a fenyők között, minden sötét, mozdulatlan és fenséges, itt, ezen a parton, a nyárfák vidáman bölöngáltak galyakkal, az ezüstös levelek idegesen remegtek a levegőben. A tulsó oldalról a tülevelekkel teleszórt tisztás látszott, itt a frissen lekasált pázsit terült el. A fák elé halmozott szénabuckákon keresztül fűszeres illat áradt. A nyugodt, hideg folyó ezt a két egymástól különböző világot híven visszatükröztette.

Egy nyárfa árnyékában egy tarka szőnyeg volt kiterítve, ezen volt a szamovár, amelyből kékes láng és gyöngö gőzsugár tört elő. Mellette guggolt Masa és a teát készítette. Kimelegedett, az arca sugárzott az örömtől és a haja nedves volt.

— Megfürdöttél? — kérdezte Varenka. — Es hol van Grigori?

— Ó is fürdeni ment, itt kell lennie mindjárt. — Nincs rá szükségem. Enni és inni akarok... mondom: enni, inni! Ezt akarok! Es ön, Szergejevics Hippolit?

— En is éhes vagyok, — válaszolta mosolyogva Szergejevics Hippolit.

— Masa, gyorsan!

— Mit parancsol először, csirke-pástétomot...?

— Adj ide mindent egyszerre, aztán eltűnhetsz... Talán várnak is rád?

— Nem tudom, ki várna én rám, — szolt mosolyogva Masa és hálásan nézett Varenkára.

— Jó, csak komédiázz, ha kedved tartja!

(Folytatása következik.)

intézeti részvény 1209, Török dohányrészvény 314.—. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Augusztus 8. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (párónként 400 kilogramm felüli súlyban) 80—82 fillérig. Öreg közép (párónként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fialat nehéz (párónként 320 kilogramm felüli súlyban) 87—88 — fillérig. Fialat közép (párónként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 88—89 — fillérig. Fialat könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (párónként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (párónként 240—280 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — III. Romániai: Nehéz (párónként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (párónként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (párónként 260 kilogramm felüli súlyban) 88—89 fillérig. Közép (párónként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 86—88 fillérig. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) 86—88 fillérig.

Sertésleltár szám 1901. augusztus 7. napján volt készlet 47.195 darab. — 1901. augusztus 8. napján felhajtott 170 darab. 1901. augusztus 8. napján elszállított 464 darab. 1901. augusztus 8. napjára maradt készletben 46.901 darab.

Napirend.

Naplór: Szombat, augusztus 10. Római katolikus: Lőrinc vt. — Protestáns: Lőrinc. — Görög-orosz: (Julius 28.) Nikápor. — Zsidó: Ab. 25. Sabbath. Bech. — Nap két: 4 óra 34 percek. — Nyuszik: 7 óra 03 percek. — Hold két: reggel 0 óra 21 percek. — Nyuszik: délután 4 óra 03 percek.

A miniszterek nem fogadnak. Nemzeti Múzeum. Képtár és a néprajzi osztály a Csillag-utca 15. szám alatt, nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. — Többi terei 1 korona belépődíjjal megtekinthetők. Nemzeti Szalon d. e. 9 órától este 7 óráig. Belépődíj 50 fillér. Országos Képtár az Akadémiában zárva. Technológiai iparmúzeum zárva. Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-út 72.) nyitva délelőtt 9—1 óráig. Földtani Intézet múzeuma (Stefánia út 14.) nyitva délelőtt 10 órától délután 1 óráig. Belépődíj 1 korona. Közelkedési múzeum zárva.

Az Akadémia Goethe-szobója zárva. A könyvtárak zárva. Az új országos központosított és lépcsőháza megtekinthető d. e. 10 órától 1-ig 40 fillér, azontul este 6 óráig 1 korona belépődíj mellett. Allakert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szaknyelv és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek: állandó kiállítás és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvitel és árusítást is eszközöl) a városi ipari csarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi fizetvétele (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Kivonata hivatalos lapból.

— Augusztus 9. —

Kinevezések. A kolozsvári főügyész Heeger Ödön nagy szelbeni törvényeszi irnokot a dévai ügyészséghez irnokká; — a segesvári pénzügyigazgatóság Kostyuk Kornél megyei lakost a megyei adóhivatalhoz ideiglenes minőségű díjas gyakorlóként nevezte ki.

Nemmagyarosítások. A belügyminiszter megengedte, hogy Schmidt Géza törökkanizsai lakos, valamint kiskoru Dezső fia vezetéknevét Szentiványra. Bednártsik József törvényeszi álljegy, kassai lakos vezetéknevét Balassára, Bruschek Sámuel vármegyei szántist, nyireghyázi lakos saját, valamint kiskoru Sándor nevű gyermeke vezetéknevét Gömörre, Hiltenebeutl Károly budapesti lakos, valamint kiskoru gyermekei: Károly és Irén vezetéknevüket Tolnára, Wirth Antal m. élv. előnr, budapesti lakos, valamint kiskoru gyermekei: Iona, Mária, Szidónia és Antal, Béla, Imre vezetéknevüket Vályra, Schwarcz József kecskeméti lakos, valamint kiskoru gyermekei: Anna, László és Pál vezetéknevüket Feketére, Vigdorovics Józsa (Sándor) misztimogyorósi lakos vezetéknevét Horvátra, Vigdorovics Hers (Herman) szatmári lakos vezetéknevét Horvátra, Mujzer János karmacsai lakos saját, valamint kiskoru gyermekei: János, Gyula és Erzsébet vezetéknevüket Dömötörre, Drexler István újpesti lakos, valamint kiskoru Ferenc és István fia vezetéknevüket Diószira, Wünschberger Ignác nagyváradai rendőrmester, valamint kiskoru László, György, Vilmos és Anna gyermekei vezetéknevüket Beceire, Rehá János losonci lakos saját, valamint kiskoru gyermekei Iona és Jolán vezetéknevüket Juhászra, Holzhammer János főgimnáziumi tanár soproni lakos saját, valamint kiskoru gyermekei Sándor és Iona vezetéknevüket Hollóásra, Karpelesz Teréz bécsi lakos vezetéknevét Józsefíre változtathassák.

Pályázatok. A margittai járásbírósnál járásbírói állásra két hét alatt; — Zenta városnál II. orvosi állásra négy hét alatt; — az édesdi járásbírósnál albirói állásra két hét alatt; — a bácskai járásbírósnál irnok állásra négy hét alatt; — a técsői járásbírósnál telekkönyvi átalakító-díjnyi állásra két hét alatt; — a hosszusági járásbírósnál telekkönyvi

átalakító-díjnyi állásra tizenegyet nap alatt; — a veszprémi pénzügyigazgatóság kerületében pénzügyi főügyezői állásra tizenegyet nap alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, augusztus 9.

A maximum zárt alakban Közép-Európa fölé húzódtott és nyomában délnyugaton és északnyugaton egy-egy depresszió közeledik a kontinens felé. A keleti depresszió kettévált, egyik fele Észak-Oroszországot, a másik a Fekete-tengert borítja.

Az idő északnyugaton, északkeleten és a Fekete-tenger környékén erős és zivataros, míg Közép-Európában szárazra és derültre fordult.

A hőmérséklet eloszlása nem változott. Nálunk az idő sok helyütt, de jobbra az ország keleti felében erős volt. Erdélyben az eső mennyisége igen jelentékeny volt.

A hőmérséklet nem változott. Kihátás. A csapadékok szűnése várható, nappali felmelegedéssel.

Vizállás.

Table with columns for location (Inn, Dunna, Körva, Vág, Rába, Dráva, Mur, Száva, Szamos, Krassna, Latorca, Laboreca, Ugy) and water level measurements (Aug. 8, Aug. 9, Aug. 10) for various stations like Schárding, Passau, Linz, Bécs, Pozsony, Komárom, Budapest, Paks, Mohács, Győr, Páncsova, Orsova, Magyarfalva, Zsolna, Trnava, Serec, Sz. Gothárd, Sárvár, Győr, Péta, Zákány, Barcs, Dics, M.-Sardhuz, Zagráb, Sziszek, Nitrova, Debrec, Szatmar, M.-Majdány, Munkács, Rimanna, Ungvár.

SPORT-JÁTEKOK. Képes árjegyzék. KIVANATRA BÉRMENTE KÜLD. SEFFER ANTAL BUDAPEST, IV. KÁROLY-UTCA 11. BUDAPESTI TENNIS-TEREK ELKÉSZÍTÉSE, TORNATEREK FELSZERELÉSE.

660,000 korona nyerhető! a következő 7 db eredeti sorsjeggyel: 1 magyar vöröskereszt-sorsjegy, 1 olasz vöröskereszt-sorsjegy, 1 Bazilika-sorsjegy, 1 3%-os osztrák főtthitel-nyerem.-jegy, 3 Józsv-sorsjegy. ÉVENKINT 14 HUZÁS, Legközelebbi húzás már augusztus 16-án.

BUDAPEST ÉS KÖRNYÉKE. KITÜNŐ MAGYAR BADEKER HELYBELIEK ÉS IDEGENEK SZÁMÁRA. Nélkülözhetetlen utmutató a magyar fő- és székelyvárosban és környékén. Irtó: PALÓCZY LIPÓT. Ára 1 korona 60 fill.

GUMMI. Hálhólyag és gummi, elismert legjobb francia gyártmány. Budapest, Kerepesi-út 32. Magyar Orvosi Múzeumban.

BUDAPEST Kirandulási térképe. Készítette: Hátek Ignác m. kir. térképész. Budapest és vidéke legkényelmesebben tekinthető, élénk színezésű, részletes térképe.

Titkos betegségek ellen. 20 évi, részben katonasorvisi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmélyebben ajánlható DR. KAJDACSY, v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos. Electrotherapial rendelő-intézet IV. Kigyó-utca 5. I. em. Klitild-palota.

Lampel Róbert (Wodianer F. és Fia) cs. és kir. udv. könyvkeres. kiadása Budapest, Andrassy-út 21.

Gummi. Hálhólyag és gummi, elismert legjobb francia gyártmány. KELETI J. orvos-sebészti mű- és kőszter-gyár Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17/b.

BUTOR jó, szolid kivitelben, előnyös részletfizetésre. Náthán Ignác kárpitos- és asztalos-butor egyedüli főiskolára VII. ker. Erzsébet-körút 23. Árjegyzék vidékre ingyen és bérmentve.

Dr. Kajdacsy, v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos. Electrotherapial rendelő-intézet IV. Kigyó-utca 5. I. em. Klitild-palota. A legelőnyösebb hűgycsőfolyásokat, legkülönbözőbb hűgycsőfolyásokat, bukajókot sebeket, syphilist, az önfertőzést utóbjait Elgyengült férfierőt az orvosi világ által legújabbban olyanra felkeltés és hatásában páratlan sikert Electro-Massage vagy Psychrophor által megismertetett, nőknél főhőfolyást befeszítéssel, valamint ifjúkorú hűgycsőfolyást, valamint ifjúkorú hűgycsőfolyást, valamint ifjúkorú hűgycsőfolyást, valamint ifjúkorú hűgycsőfolyást.

Titkos betegségek gyógyítására a specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján Dr. FABINYI J. v. kórházi orvos, specialista gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: hűgycsőfolyást, hűgycsőfolyást, bukajókot sebeket, syphilist, ennek következményeit, makacs bőrbajokat és az önfertőzést támadt idegbetegségeket. Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Dohány-utca sarkon, I. emelet). Bejárta a lépcsőnél. Kívülről vöröstermek. Rendeles délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

Színházak, szórakozó helyek.

FOVAROSI NYARI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. augusztus hó 10-én.

Furcsa háború.

Vig operett 3 felvonásban. Irta Genée és Zell. Fordította Fái J. Béla és Evva Lajos. Zenéjét szerzelte Strauss János.

Kezdeté 7 órákor.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

Szombat, 1901. augusztus hó 10-én.

Németh József vendégfelléptével.

Némancipáció.

Énekes bohózat 3 felv. Irta Szigeti József.

Kezdeté 7 1/2 órákor.

KISFALUDY SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. augusztus hó 10-én.

Tartalékos férj.

Vígjáték 3 felvonásban. Irta Guthi S. és Rákosi V.

Kezdeté 7 1/2 órákor.

Fővárosi Orfeum
(Nagymező-utca 17.)

WALDMANN IMRE
ISZAGTÁTO

MEGNYILIK augusztus 15-én

ÓS-BUDAVARA

Ma, szombat, esti 6 órától reggel 4 óráig
főnyes kiváltságos mozi

nagyszerű remek varieté-műsor

A Korvintéri nagyszínpadon a szenzációs, őriai tetszéssel fogadott

The Louisiana Amazon-Guard

A legszebb 6 néger énekes és táncosnő, nemkülönben Harry Lanore a kőszegő sodronyművész. Angol és németül előszóval és domborművel, valamint a 1890-i újonnan szerződött különlegességgel.

— A m. kir. bpesti honvédkerületi zenekar hangversenye. —
A „Folies-Caprice” vendégjátéka.

BEN-ALI-BEY varázsszínháza

Olasz bersaglieri zenekar és más érdekes színdarabok.
Béleptől 60 fillér. Gyermekeknek 12 éven alól 20 fillér. A kedvezményes jegyek minden tiszteletben.

— A földalatti villamos éjjeli 3/4 óráig közlekedik. —
Társasozók egész éjjel.

Az angol Premier Helical kerékpárok

27 év óta legjobb hírnevűek a világon

Kiállítása anyag és munka tekintetében felülmúlhatatlan!

A délafrikai tábori csendőrség évek óta a Premier kerékpárokat használja, mert azok a legrosszabb terepeken is beváltak!

Gyárak (Angolország) Coventry, Nürnberg-Dooos és Eger.

Kaphatók az eredeti gyári áron, esetleg előnyös ártéssel feltételekkel a magyarországi forrártárban

Láng Jakab és Fia

kerékpárkereskedők

Budapest, József-kört 41. Földalatti: Rottenbiller-ú. 1.

Arégyezék ingyen.

Saját szakértői javító-műhely.

LÁTVANYOSSÁG

300 mintaszoba fölállítva látható.

Szalón-, háló-, ebédlő-, leány- és uriszoba

B.U.T.O.R

Szecesszió, barokk, angol, empir- és ó-német stílusban nálunk kitűnő minőségben megieppő nagy választékban legolcsóbban kaphatók. Vidéki rendelvények vászonban és rekeszekben csomagolva biztosítva szállítatnak.

SZABÓ FERENC és TÁRSA
butor-nagyiparosok

Budapest, Kerepesti-ut 12. szám, a Sip-utca sarkán.

Akar Pesten jól mulatni!

Ugy jöjjen hozzám Szentistván napra. Hogy igen tiszteit

Ugy jöjjen hozzám Szentistván napra. Hogy igen tiszteit
elít voróimvek kedveskedhessék
akövetkezé előnyöket
biztosítom.
Minden

vevő ingyen kap:

1 lóverseny belépő-jegy a nagy díjra egy biztos tippel	1 állatkerti belépő-jegy.
1 ós-budavári belépő-jegy.	Minden előböz 1 évi irásból jutállal levelet.
1 tégely guzikoncedit, mely a bőr repelését kizárja	Végül az alant árban 1 pár elegáns gavalór cipő.

Vidéki rendelési csak 30 kr. portó illetendő, mértéknek előadó, ha harisnyába egy papírra átvírva a láb talpát lerajzoljuk. Kérje képes árjegyzékem ingyen. Magyarok pártfogóik, műtárgy kizárólag magyar gyártmányt készítek.

Férfi sáma víz cipő ... 3.—
Női zergebőr csúcsos v. füz. 3.—
Elegáns víz botos ... 3.20
Elegáns zergo gombos ... 3.50
Gavalír víz füzös ... 4.—
Elegáns lak füzös ... 4.—
Parizsi divat feltűnő elegáns, hólyaggal bélelve, 3 évi jutalkönyv, füzös v. gombos 3.50
Ással a felső bórnek ... 7.—

Agulár Dávid fia Budapest, Deák-tér 6. Király-utca sark.

Ügynökök

kerestetnek sorsjegyek havi részletfizetésre való eladására

MERCUR

váltóüzleti részv.-társaság

Budapest, V., Arany-jáncs-u. 31.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP, PAP, PAP

1 szelezhető vasgőz 3 db kivethető matraccal	10.—	1 acél sodrony ágycébet	5.—
1 rouge paplan	1.50	1 tengerifü matracc	4.50
1 caehmír paplan	2.80	1 afrique	5.—
1 satin	3.80	1 ablak köper függöny	3.—
1 atász caehmír	4.80	1 tunis	1.50
1 selyem atász paplan	5.50	1 gyapjú	4.50
1 fodroz selyem alk. papl.	13.50	1 ágyc. 1 szalaterítő bouret	5.50
1 jó vázon paplan lepő	2.50	1 nagy szobaszőnyeg	2.50
1 ágyc.	1.30	1 ágyc. 1 szalaterítő bouret	5.50
1 illanell ágycébet pokróc	2.50	1 ágycébet I.	1.—
1 gyapjú	5.50	1 ágycébet II.	1.50
1 jó ágycébet	1.50	1 ágycébet III.	1.50
1 téli pokróc	4.80	1 mir. jó fűzőszőnyeg	—40
1 szép fall szőnyeg	7.50	1 mir. jó mintázott	—75

GICHNER JANOS

paplan, matracc és kárpitosu gyáros, szőnyeg, függöny, vebutor stb. nagy raktár.

Budapest, VII. Erzsébet-kört 20

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki rendelések pontosan csakozódnak, nem tetsző árú kiküldetnek, vagy a pénz visszatart.

BAYER-féle Magyar turista-tapasz

Tyukszem, borkéreg és borkeményedés

ellen biztosan és gyorsan ható szor.

1 eredeti tükere 80 fill.

1 korona beküldése mellett bórmentve.

Kapható a legjobb gyógyszertárban, drogeriáknak és a tapasz gyártójánál

Vöröskereszt gyógytár

Budapest, VI. Andrássy-ut 88.

„The Gresham” életbiztosító-társaság Londonban

Magyarországi fiók:

Budapest, V. Ferenc József-tér 5-6. a társaság házában.

A társaság vagyona 1899. decem-ber 31-én ... 177,080,451.—
Évi bevétel biztosítások és kamatból 1899. évi december 31-én ... 30,835,871.—
Kifizetések, biztosítási és paradi- szerződések, valamint visszavá- sárások stb. után a társaság fennállása óta (1848) ... 358,793,872.—
Az 1899. évben a társaság 5838 kötvényt állított ki ... 56,097,103.—
Összeg értékekben. — Prospektusokkal és díjtábla- zatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket ki- állít, továbbá ajánlatokkal, díjmentesen szolgál a magyarországi- és a kelet fiókja Budapesten, vala- mint ennek ügynökei a fiók minden nagyobb váro- sában.

Németül tanító nélküli!

Azok számára, a kik magánaton akarnak tökéle- tesen megtanulni németül, a legjobb nyelvtan a

RÖDER-féle

Szavelszerinti oktatás a német nyelv megtanulására

40 levél erős vázontokban. — Ára 18 kor.

Egy levél két lecke. — Egy lecke 20 fillér

Megrendelhető:

LAMPEL RÖBERT (WODIANER F. ÉS FIA)
cs. és kir. udv. könyvkereskedésben
Budapest, Andrássy-ut 21.

Kapható minden könyvkereskedésben.

3%-os Földhitel Igérvények!

3.50 korona

Főnyeremény 90.000 K. Huzás már 15-én.

Kapható: bankházában

BEIFELD JÓZSEF Budapest, Károly-kört 1.

az öszegnek előleges beküldése mellett.

Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság magyar vonalainak üzletigazgatósága.

3858/P.

Pályázat.

A cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság magyar vonalainak üzletigazgatósága az 1903-ik évben szükséges

100.000 darab

2.40 vagy 2.70 méter hosszú I. rangú vasutfélpitményi tölgy- talpfára, melyek 1902. évi július hó 1-től 1903. évi április hó végéig szállítandók, pályázatot hirdet és megjegyzi, hogy kedvező árak mellett az 1904. és 1905. évekre is elfogad ajánlatokat.

A szállításra vonatkozó részletes módozatokat magában foglaló „általános és különleges feltételek” valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál, az országos iparegyesületnél, a kereskedelmi múzeum igazgatóságánál, valamint aláírott üzletigazgatóság építés- és pályafenntartási-osztályánál és annak magyar és horvát vonalain levő összes mérnökosztályánál díjmentesen kaphatók.

A szabályszerűen kiállított. ivenként 1 korona m. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve és a borítékon ezen felirattal „Ajánlat talpfaszállításra 3858. P. számhoz” legkésőbb

f. évi augusztus hó 31-ének déli 12 órájáig,

a cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság magyar vonalainak üzlet- igazgatóságához Budapesten, I. kerület, Mészáros-utca 17. sz. (iktató-hivatal) küldendők.

Budapesten, 1901. augusztus hó 1-én.

Az üzletigazgatóság.

